

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_232146

UNIVERSAL
LIBRARY

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اللَّهُ إِلَهُ الْمُرْتَبِينَ وَهَذَا مِنْ

الجمهورية المتحدة من زوان فرخى القبول في كادالوج وادادابا فانكيت بسمي

فوائد

يعني ما في تلك قلب المشايخ حضرت نون الحق والشيوخ والدين

بيكي نيري

حسب فدايق احمد على شاة قادري نقشبندی اميرك الباقى من

با تمام سيد محمد حسن الكليلع برادر سيد سلطان عاتق و بلوى

مَطْمَعٌ هَذَا وَقَعٌ وَهَذَا
رَضِي بِرَبِّهِ وَكَهْتَهُ

اشتراک

۲۹۸

شائقین علم و تحقیق و تصوف کو فزود ہو کہ درینو لا علم و تحقیق و تصوف کی مشہور کتابوں کا ذخیرہ جو نیا یا
روزگار ایہ فن کے گرامی حضرات کے تصانیف کو طبع کیا جاتے ہیں جسکی فہرست اور اعلان ساتھ
ہی ساتھ کیا جاوگا مگر بالفعل چار کتابیں ہمارے بیان طیار ہیں۔

فوائد کرنی۔ ملفوظ حضرت شیخ شرف الدین کھلی نیری۔ حقیقت من سالکان طریق کیلئے
اس سے بہتر بہری کرنی والی اور سیر کا کام دنیوالی اور مختصر و مفید و جامع و محتوی و کثیر المعنی
دوسری کتاب ہوہیں سکتی۔ خیر اران بلکہ کیلئے قیمت عمر سکے محبوبہ اور غیر ممالک کیلئے مع
محمول ڈاک ۱۳ رطلہ

رسالہ مجالس کلیمی و ملفوظ حضرت شیخ کلیم اللہ جہان آبادی قدس اللہ سرہ۔ دنیا میں کتنا اور
نایاب فن تصوف کی عمدہ کتاب ہے کہ وہ کتاب ہے کہ خواجہ محمد فاکھا خان نقشبندی خلیفہ شاہ
نظام الدین اوزگندہ آجکی اوسوقت کو زمانہ میں محض شیخ کے مجالس کتاب فیض کیلئے اورنگ آباد

سے دہلی کا سفر کیا تھا اور اس مبارک قیام میں اس مجموعہ کو قلمبند فرمایا خریداران بلکہ یہ عمر سکے
محبوبہ غیر ممالک کے مع محصول ڈاک ۱۳ رطلہ رسالہ توحید من کلام خیرہ نظام سیدنا ابوالسلاک آبادی
کیلئے قیمت عمر سکے اور کتاب نزل مقصود کو پہنچانوالہ رسالہ خریداران بلکہ قیمت عمر سکے

محبوبہ غیر ممالک کیلئے مع محصول ڈاک ۱۳ رطلہ رسالہ عمل السیر الیوم من تربیت حضرت سیدنا محمد یونس
خلیفہ سیدنا کا مختصر رسالہ رات دن کے درپہلو بہت مفید اور صحیح کتاب ہے علی محصول سلسلہ ابوالعلاء
کیلئے فردی دستور العمل خریداران بلکہ کیلئے قیمت عمر سکے محبوبہ غیر ممالک کیلئے مع محصول ڈاک ۱۳

پتہ۔ سید آباد محلہ چیل کوٹہ قریب مکان نواب دولہ خان احمد علی شاہ قاوری۔

مختصر سیر الیوم من تربیت حضرت سیدنا محمد یونس خلیفہ شاہ نظام الدین اوزگندہ آجکی اوسوقت کو زمانہ میں محض شیخ کے مجالس کتاب فیض کیلئے اورنگ آباد سے دہلی کا سفر کیا تھا اور اس مبارک قیام میں اس مجموعہ کو قلمبند فرمایا خریداران بلکہ یہ عمر سکے محبوبہ غیر ممالک کے مع محصول ڈاک ۱۳ رطلہ رسالہ توحید من کلام خیرہ نظام سیدنا ابوالسلاک آبادی کیلئے قیمت عمر سکے اور کتاب نزل مقصود کو پہنچانوالہ رسالہ خریداران بلکہ قیمت عمر سکے محبوبہ غیر ممالک کیلئے مع محصول ڈاک ۱۳ رطلہ رسالہ عمل السیر الیوم من تربیت حضرت سیدنا محمد یونس خلیفہ سیدنا کا مختصر رسالہ رات دن کے درپہلو بہت مفید اور صحیح کتاب ہے علی محصول سلسلہ ابوالعلاء کیلئے فردی دستور العمل خریداران بلکہ کیلئے قیمت عمر سکے محبوبہ غیر ممالک کیلئے مع محصول ڈاک ۱۳

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

و بیسایچه سپاس مقیاس مرصافه راست که وجود آدم را جامع صنایع و بدایع خروست از خلقت زیبائی الی جعل
فی الارض خلیفه بنواخت محمد مد علی احسانه و بعبای علم و فضل و هنر هر یک است از عطیعت عظمی و علم و ادب الامام
کلمه بیه و اتقالی الشانه و شنای تقدیر مجاز است که بی نوع انسان را با کرام نطق و عقل تمیز بر سایر حیوان مشراده از تاج نبی
و لقد کس منابئی ادمه فر از فرمود سجان التدرک بره و بایر و احکام او امر و نواهی و بارشاد و کلام الهی زبده الاخلاق ساخته
خلق الانسان علمه البیان متنازق و تقدس الله بقدرته و فر او ان محورت محمود و کیه هر چه به عالم نقش است طفیل ذات اوست
و کاک لما خلقت الا فلک ای تو است جلیله بگمانی ذات او شایع عزربان و یادش ح روان و بیکران و موصو فیکه آنچه در کلمات
است بر چه علم غیا اوست و ما رسدناک الاحتمه للعالمین حدیث است تفسیر بر چه بگوئی صفا او طاعتش ان محبتش ان طاعتش
العسلوه و اکمل التحیة و صدق حجت بر آل عظام و امضا کرام و باد که هر یکان عالمکان حشر صمد و مقربان بنما امدت اند
رضی الله عنهم و رضوا عنه آباءه تصف العباد و علم بگناه رشیده خام و نگاه شاخه کسا از لی مقبول علی قائم صل
علی تطون قصبة تربیت سجد عظام ذوی الاثر ام با بران رموز طریقت و عارفان امر حقیقت عرض میدید که این سلسله
انوار تاب و نسخه افاضت استب اسمی به فو امد کنی که طالبان از انظار ان دیده بقتیر میکشاید و شایان سابق امر و تقم
حقیقت مینباید از انظار ان کتابی است چون استر و از هر ضیاع بیان می نمودن انوار مشعل انوار از بیاض و نور و کله سحر
از سوادش چشم المین بر کله اش الهام و از رشده و ارشاد و بر فقره آن فترت از صمد و سد و عمارش غویب الی بندش از
استلوق بود در فرس مرقی است و در حقیقت انقائش روی است بینا دیده بصیرت مطالعات انوار و تصفیه قلب را ببقوله قر
جلا و دل را کینه و ارد که تیرگی از انظورات فینه انانیت خودم جبا طلبان عالم بل کل کل هم المتقون من ذم العین ان تنر اللیلا
علم الامنیفا شیخ الاسلام المسلمین جناب حضرت خدوم شامشرف الدین ابن حق امیر کبیری میری بهاری قدس سره و که از شایسته اولیا
اند و در مطایع بنو سید احمد عباده ایم با شرتان که جمیل غنقات و قابل یارت این نسخه ایغان عزیز و محترم میباشند و پوشیده
از چشم نیا اکثر اوقات از مطالعات سعادت این عالم میکردند این بنده را هر از هر انصاف نوبت مطالعات در کدها کتاب و طبیعت نبوه
و تصفیه کثرت چنان نشد که اگر اطباء این گنج نونی بر صبا جانور و شود بگویم صفا امام بهم تمام ما مسلمانی از سیما مال لا و عثمان صاحب طریقتند
ازین نوایر میروند شرفی حال دیدم است این چنین خدوم عالم مرتب بود و جدا از اجازت و معانی عال و در طبیعت هم از هم جدا است
علینا و انفعنا فکنا کرا اعمال میدیدم که هر یک از این بچه مستفیض و بنده و محرم و مستشار ابدعا خیر و فرایند و اسلام

بسم الله الرحمن الرحيم

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

حمد و ثناء مناسبه را که در چو و انسا از اشرف تشریف میبخشند و میجویند مشرف گردانید و در جانت اولیا ابرار
 اولیائی تخت قبائی که اینها همه شیعیان محرم و معظم گردانید و معاملات ایشان را بر هر سانی که لایستی بود
 ملک مقرب و کاتبی رسول او و همه چیز از آن دور و در جان پاک سرور عاشقان و تاج سر عارفان محمد رسول
 صلی الله علیه و آله و سلم که گویند اولیاء و انبیاء الطیبین از زیبا آمده و در ولایت برین اولیا با اتباع او پیوسته
 گشته اگر او نبودی نه ملک بودی نه ملک نه عرش بودی نه کرسی نه آدم نه آدمی لولا که لما خلقت الافلاك
 و بار و اح مطهر صحابه و کرام و خلفاء عظام که هر یک پیش آن بدین تبارگان نورافشان جماعت خاص
 مخصوص اند و گفتند که صحابی و انصاری با هم افتدیم اهدتیم المجد حاجی رکن الدین زرار الحزین
 حضرت قطب الشریح احمد العصری با الهام شیخ شرف الدین شرف الحق شرع الدین احمد بنی میرزا
 مع الله المسلمین لبقائه و او ام علیین نعمته تقاه عنده داشت کرد و التماس نمود که بر اے این
 درویش چند فایده از کتب و ابان بنویسند تا هر روز در دست منوس روزگار گردد و ببلطف قدیم و شفقت
 عمیم التماس بیچاره با حاجت مقرون شد بعد از این تو ای خوب و عبارات مرغوب بقلم مبارک خود
 در خط کتابت در آورده تا با نامه سلمان از صفار و کبار در لیل و نهار فایده گیرند هر که این فواید را
 بنظر تحقیق و ایمان و تقوی بخورد و در اعتقاد کامل بر رسوم و عادات مطالعه کند یا در آنجا بیاید و ببیند
 آنچه بر بنیر و الله الموفق لاحول و لا قوة الا بالله العلی العظیم فایده بدان اے برادر چنانکه

بظاہر نماز و روزہ فریضہ است در باطن عشق و محبت فریضہ است و نمبر پیر آن در و اندوہ است
 عشق بندہ را بخدا و میرساند از آن معنی عشق فرض آ آمدہ حیات از عشق سے شناس و مہمت
 بے عشق مویاب چنانکہ گفت بیٹ مجنون عشق را اگر از مر و حالت است کہ اسلام دین لیلی و دیگر
 صدمات است کہ گویند عشق آتش است ہر جا کہ رسد بسوزد و دل مہبان آتشکدہ آرمیدہ اگر ذرہ
 از آن بیرون افتد کون و مکان سوختہ گرد و ما گویند ہمہ جہا از آتش و و فرخ غلاب کند و و فرخ را
 آتش دل اگر در یابا کے پر آب در باطن ایشان ریزی ہمہ آتش گرد و آتش ظاہر ہمہ ہنرمندان
 مرا آتش باطن ایشان را از نیجا گفت بیٹ ہر کہ اندر عشق چون آتش نشدہ عیتر و در عشق
 ہرگز خوش نشدہ گوئی چون فردا کے قیامت عاشقان سر از گور بردارند بخود در زنگر ندگر
 ذرہ اندوہ ایشان کم شدہ باشد چند ان فریاد کنند کہ و وز خیال را بر ایشان رحم آید ازین معنی
 گفت بیٹ اگر شود این در و دامنگیر تو ہے پس بود این در و دایم پیر تو ہے اسے برادر اگر توانی
 ذرہ سوز عشق امر و حال کنی کہ این صفات بر تو در گور خواہ بود **و یوم لا یبقی مال ولا بنون الا
 من اتی اللہ بقلب سلیم** ازین معنی گفت **س** در گور برم از سر گسیوے تو مارے ہا مانتا
 کند بر من روز قیامت ہا اسے برادر راہ عاشقان را ہے است بوجہ کار مہبان کا ہے
 باہول و محبت ہر نام دے توان شنید و نہ ہر نشدہ توان کشید جنون باید تا سنگ مالیت تواند
 خورد و فریاد ناکوہ بے ستون تواند کند نیز لہجہ ابی تا نام یوسف تواند برد و عروبازی
 کن کہ عاشقی کا رتو نیست ہا سے برادر کہ امر ذکر کہ پیوستے عاشقان را جلوہ بردار کر ذرا نام
 شعلہ رحمت اللہ علیہ حاجات کرو گفت الہی دوستان خود را چند کشتی گفت تا بیت یا بند پیر
 الہی بیت ایشان بیٹ گفت جمال و نقاش من من قتلته فاذا دیتہ نوب گفت ہر کہ
 گفت بیٹ بے جرم و گناہ عاشقان را میکش ہا پس بر سر گورشان زیارت میکن

کن که عاشقی بکار تو نیست - علی الدوام هر نشسته که بر آن برادر رسیده است مطالعه کند و محفوظ
 دل نه حکم عادت چون قصه و افسانه بزرگه را پسندند که چون زمانه آید که این طایفه را
 نیامد حکیم گفت هر روز بنشین اینشان یک بزوی باید خواند لا بد چون آفتاب غایب نشود
 روشنائی سحر آینه نماند که گفت بیست از سخت بدم اگر فرود شد خورشید از نورخت
 مهاجران گیم + فایده بدان اسے برادر فتوحی شتر است که هر یک را بر نیت او شکر کنند
 اگر در درون تو ادب طلب حق غالب است ترا با طالبان و عاشقان شکر کنند و ثواب
 ایشان نیست قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم ان الله يحب من یس فیها خیر
 و یفقر و یحیی شیئا ضاحکاً اینجا بهشت و دوزخ کجا گنجد و اگر در درون تو ارادت و
 طلب بهشت غالب است ترا باز مره اهل صلاح شکر کنند جزای ایشان نیست اهد محبت
 این در درون تو اگر درون تو ارادت و طلب دنیا غالب است ترا با اینها شکر کنند و جزای
 ایشان نیست و این کلمه بین ما اینست که بر باید کرد و ما تم خود باید در بهشت
 اکنون یک بند که در درون تو محبت عشق و محبت خدای غالب است به عشق و محبت
 بهشت غالب است یا عشق و محبت دنیا غالب است هر چه غالب است میان آن که آن باشد
 چون طلب عشق و محبت خدا غالب باشد حجاب از میان بر آید تا او در شاه دوست یک
 جان چه بود صد جان میواسطه ملک الموت بدوست سپار و که ملک الموت او را خبر ندارد
 چنانکه گفت بیست و عشق تو عاشقان چنان جان بدهند که آنجا ملک الموت نگردد برگز
 در رفت آسمان این نذر آید و کمل المحبت الی المحبت بدوست بدوست رسید
 و طالب محبوب پرست و اسطه بر خاست خوش گفت بر گرفت بیست چون در احوال
 احوال به روشد گفت و گوی دلاله و چون طلب محبت آخرت غالب بود آخرت را

بدان جمال و زینت که اوراست در مقابل او بدارزند تا بدین آن با نهران روح
 و راحت جان دید چنانکه گفت بیست دان که هر چیزیکه سودا کے توانست چون بروی
 نقد فراد کے توانست و چون طلب و محبت و نیاز بدان زشتی که دارد در مقابل او بدارند
 تا بهر استغنی و دشواری از دیدن او جان بدید چنانکه گذشت بیست هر چه در دنیا خیالت آن
 بود تا ابد راه وصال آن بود و چون مقرر شد اکنون بدان اسے برادر هر چه در هر عالم
 سبع و وحش است از حیوانات از هر آن کیے منقته و آدمی هست هر کدام که غالب
 خواهد بود فردا قیامت حکم بدان صفت خواهد بود نه بصورت یعنی بدان صورتش گردانند
 چنانکه مثلاً اگر بر کسے منقہ غصب امروز غالب بود فردا بصورت سگے شتر کنند و اگر بر
 کسے صفت شهوت امروز غالب بود فردا بصورت خوکے شتر کنند و اگر بر کسے صفت
 کبر امروز غالب بود فردا بصورت پلنگے شتر کنند اگر بر کسے صفت چابکوسی امروز غالب
 بود فردا کے قیامت بصورت روباه شتر کنند و دیگر صفت تہمین قیاس یا بدست و خیر
 است خلیل اللہ علیہ السلام فرما از را بیند که در دوزخ میزند در حال صورت کدام فضیلتے
 ازین تبرا است که من در عوصات استاد و پدیر را در دوزخ میزند در حال صورت آدمی از ظالم
 آنہ بر کشند گفتدے گردو کہ در دنیا این صفت و رو غالب بود خلیل اللہ علیہ السلام را گویند
 ترا یا این گفتار چه نسبت و چه سزا تو سنگ اصحاب کہنت را از صفت او صورت آدمی
 گردانند و در صفت آدمیان آنکہ او سنگ صورت و آدمی صفت بود و آذرا آدمی صورت
 و گفتار صفت بود ازین جا معلوم کن کہ صورت را سچ اعتبارے نیست اما اہل جہل را
 امروز نظر بصورت است اسے برادر بسا آدمی صورت بود امروز کہ فرما بسنی در صفت سبع
 و وحش استادہ گفتد و بسا سبع و وحش صورت بینی امروز کہ فردا در صفت آدمیان و از نذر

این عقبہ شکل است و کارے سخت و کسی مشغول نہ گنجد خداوند آن بصیرت پس غافل بناید بود
 آہستہ آہستہ عادت باید کرد تا چہیرے ازین صفات کم شود و اگر توفیق خداوند دست درہ
 بجلی دفع شود کارے عظیم پیدا آمدہ بود و ہر کہ خواہد کہ براند فرود ابدام منقہ خواهد بود امر و زور
 خود نگردد کہ کہ ام منقہ بروئے غالب است فرود اہمان ہنشد این مقدر و نستین دشوار نیست چنانکہ
 اگر کہے خواہد کہ بدانکہ خداوند ازوے خوشنود است یا ناخوشنود در اعمال خویش نگردد اگر ہمہ
 طاعت است و اندکہ ازوے خوشنود است کہ نشان خوشنودی طاعت است و اگر ہمہ معصیت است
 و اندکہ ازوے ناخوشنود است کہ نشان ناخوشنودی معصیت است و اگر ہر دو بود حکم بجا
 کنند روزگار از پیش نیست چون اینجا کارے بنو و آنجا ہم بنو و اگر این صفات غلبہ درستی
 ماندہ بود و گشتہ و اگر در پشت فرود آید و ہمہ نہمتہا بسرا و فرود نیند آن صفات بزرگردد
 و از انجہ باز گشتنی بنو پس این مردے بود از خود باز ماندہ و بدولت خود نارسیدہ اینچہا بسیار
 کہ بگردہ چون اینجا گشت آنجا ہم نگردد و اینجا گفت بیت پاک شو تا اہل دین گری جان
 چنان باش تا چنین گری بہ فائدہ بدان اسے برادر در تیج چیز تو فریضہ تر و فائدہ ترا
 ز طلب حق نیست اگر بیازار روی اورا طلب و اگر بخانہ آئی اورا طلب و اگر بسج نشوی اورا
 طلب و اگر بخرابات روی اورا طلب و اگر عزرائیل آید بر تو شکر تا از طلب فرو نایستی عزرائیل
 را بگو تو کار خود میکن من کار خودی کنم تقاضاست کہ پیغامبر صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم مسواک
 در دہن داشت عزرائیل اورا گفت چہ میفرمانی باز گروم یا آنچه فرمودہ اند پیش بر ہم حضرت
 رسالت مسواک از دہن دور نگردد و گفت تو کار خود میکن و من کار خود میکنم اگر در دوزخ رفت فرود
 آزد باید کہ از طلب فرو نایستی بگو یا مالک مقصد ہر مرد مسرف ذول امین و ما و طلب قدمی
 میزنم تا کار کجارسد و اگر در پشت فرود آند بجز و قصور منکر در کوی طلب میسوی و قصہ این

حدیث میگوید که هر دو جهان در بند ما را چون دل توقیتا بے نوا ایم و اسے براہ
 ہزار ہزار رکع و ساجد بودند و ہزار ہزار تہجد و ہوش در اسرار و بوند و ہزار ہزار سوختہ
 در کار و بے بودند و قوسے بے باک را از خاک بیافرید و بدینہہ مطیعان و عابدان برگزید
 بے سابقہ خدمتے و بے مقدمہ شفا عتے گفتند اے مشتے خاک السمیت بریکم نہ من
 سب شام و در ساعے خراباتی را برگزید و بر متکا را اقبال در مشاہدہ ذواجمال نبشاند و ہم
 نواختی و قبولی ہر لحظہ تخفہ و عمو سگہ در و حجاب و صد عتاب و در گروان منا جاتے افکند
 ہر دم حسرتے و غمبے یکے را از تجانہ بیان طراز اعزاز و قبول بر کسوت او کشند و بگری
 را از مسجد بیرون کنند و ششہ طرہ و در و درگروانش در آویزند چنانکہ لطف و کار است ہر
 ہر کار است اسے برادراہ نامین است و منزل بس و در و مجنون عاشق و در و سر نشانند
 چنانکہ جز جان و جگر نیت شکار خور آوزانست کہ ہر سرے ندارد و سر تو بس خرمین طاعت
 کہ بوقت نزع و قدمنا الی ما عملو میاوشے نیاز بر و ہند و بس سینہ ابادان کہ در حالت
 سکر ات موہ و بد اللہ مولی اللہ مالہ لیکو تو یجتہ بیون خراب کند روزیر کہ در لحد از قبلہ گروان
 و بس اشار اور شب نخستین بیگانہ خواند یکے را گویند کہ تو کہتہ العزم و سو دیگر را گویند کہ
 تو کہتہ العزمی روی میاید کہ در میان مارہ کز دم بود و نامبارک و بد بخت را نیز گویند روی
 میاید کہ هیچ طاعت باز کرد و قبولی میاید کہ از بیچ معصیتے نہ اندیشید غلیل اللہ را از آزر
 بین و مخرج الحی من المیت منوان و کنان را از سرای نوح نگر و مخرج المیت من الحی
 میدان اثبات آدم بہین کہ زبان دولت مخو کرد و نفی ابلیس بہین کہ اثبات طاعت سود
 نداشت چنانکہ لہم البشریح فوائد گانرا از عدل راہ است لایشرای یومئذ للجن
 را ندگان را و راہ است چنانکہ بیما لہم فی وجوہہم من انرا السجود بیان است

یَعْرِفُ الْكُفْرَ مِنْ سِيمَاهُمْ لَشَانِ اسْتِ قَائِدِهِ اسے برادر راہ نامین است و منزل بس
 در وقتا بسے لضعیف و دل بیچارہ و قدرت عزیزا بجا چه آرام و قرار است و چه جا و تدریس
 و کبر و دراع و دستار و کلاه و قباست آتش در عہد با یزید و ما تم خود باید داشت در همان باید
 گفت کہ آن بیچارہ گفتم است بیست بر غفلت روزگارم چون گنم بر نیاید بچکارم چون گنم
 افسوس نہ ارا افسوس روزگار غفلت گذشت و عمو تمام شد کارنا ساخته ماند و سفر آخرت پیش
 آمد در تبقیہ عمر اگر تبحر نبود بارے ما تم خود باید داشت و همان باید گفت کہ آن سوختہ گفتم است
 ہیبت در درادار و کجا خواہیم کرد و عمو شد ما تم کجا خواہیم کرد و در آخر شب چون گناہکاران
 و کبر و اران از ورود دل و باب دیدہ و با بیچارگی تمام این مناجات گوید ہیبت از در ویشتم
 مگر دان نامیرہ از سر لطفت سپاہم کن سفیدہ بس غافل مباش کہ کار سخت و سوار است و راہ
 فریاد شیب و شیطان و نفس در پلے مرگ و گور و عقاب آخرت کہ بتذیران کہ آن زہر با است
 و اگر کتاب و پیش بیچارہ ازین درد نباید و گفت ہیبت کاشکے ہرگز نبودی نام من
 تا نبودی بخش و آرام من ہمارے مرخوا جہ ایرام ہم او ہم را گفت رح میخو ہم تا از تو عالم طرقت
 بشنوم گفت اسے برادر دیر است کہ من در ما تم نو شستہ ام گفت چہ گفت از آنکہ چون و شستہ
 صورت ما و در ہم ما و تمام کرد گفت الہی سعید نویسم یا شقی نمیدانم جواب چہ آمد و چون ملک لوتہ
 گوید الہی جان این بندہ بر سعادت نفس کہ تم یا بے تفاوت نمیدانم جواب چہ آید و چون فر و ارفقا
 فرستہ گوید الہی این بندہ را سوکے بہشت را تم یا سوکے و فرخ نیاید نام چہ جواب آید اسے
 برادر و راہ دین چہ را و عباد و عالم از ہیبت تیغ نے نیازی ان اللہ یکنی عن العالمین
 سرگردان اند و ہمہ صدیقان جہان از یاست یسأل الصدقین عن صدقہم کرازان
 و تریسان آمد پس خرمین طاعت کہ بوقت نزع و قد منالی ما عملوا ببا و نے نیازی

برسد پس سینه آبدان که در حالت سکوت موت و بکا لنگر من الله تا از کوه کوه مجید
 خراب می کند که معنی که ت را که همه چیز را سال شکست و گناه بود لباس کنی از سر ترخ می کشند
 بدان این تکیه کنی بر پیشانی او می نهند و گاه هم با خود را که یکبار بود و هم علم
 لغت و دانش از سجد بیرون می کشند و در طریقه نکات می بندند و مشکله که شکل الکتاب آن
 نمخل علیک و یلهت خوش گفت هر که گفت سبب نیازش را چه کفر چه دین و نه
 در پیش را چه شکست چه لغت به اسے برادر اینجا چه جا سکه قرار دارم است و چه با سے
 خوشی و خوری نقل است که حضرت رسالت صلی الله علیه و آله و سلم خبری صلوات الله علیه
 را پرسید که یا اخی جبریل که شما چه گویند است گفت یا رسول الله ما سیکر را از ما پرانده اند
 هیچ کسے را قرار و آرام نماند است کنون وانی که ما برادر را چه باید که در فرصت هستند
 لوکان شب و روز غم خود باید خورد و در آن برمان خاک سست بر سر باید کرد که نطفیل نامیدی
 نشسته کار است تا اگر ایمان مردان نبود ایمان سپر زمان و بخانتان بود چه توان کرد اگر دست
 خود شمشیر فرزند بارے چو آن بود خوش گفت هر که گفت صیبت از بخت بدم اگر خوش
 نور شایده از نور رخت با پر لشمه گیرم و اگر نه اسے برادر چه بود چه نرسد آن و چه خورد
 و چه ترساید چه جهود اسے برادر هر چه که تواند از دنیا ایاز را بسلاست برود و دست
 و خواجه بنید و شبی روز کار او ستاد گیره خیاست همیشه بیرون گور او شد که است
 چه میرنی ایان اگر گبور برنی از کرامت است پس اسے برادر اقتدا و شایخ دین
 کن و خود را از دست و سواس شیطان نگاهدار و تا در دست شیطان نشستی و اگر افتاده خود
 را از دور یاب تا کار باز دست نرفته است علاج آن کین پس هوشیار باید شد و غم خود
 باید خورد تا در تو کشاده اند اینجا گفت رباعی اسے پیر گنهگار در تو به کشاده است به

انواع نعم ہر تو آمادہ نہاواہ است بہشتاب سوئے توبہ کہ از ما در گیتی بہ از کرون تا خیر
 بسے واقعہ زاوہ است بہ فائدہ بد آن اسے براور پاک بودن از گناہان از اول آفرینش
 تا آخر کار فرشتگانست و پدید بودن گناہ از اول آفرینش تا آخر کار شیاطین است گناہ
 کردن و توبہ کردن کار آدم و فرزندان اوست اسے براور بندہ مجبور گناہ ما خود نیست
 ما خود تیرک توبہ است نہینو اگر بندہ گناہ سے کرو توبہ کردا جماعت کہ ما خود نیست -
 التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ گناہ از آدمی چه عجب کہ ترکیب اول شہوات
 و ہوا ہجون است و شیطان در پے و نفس کافر در درون پیراہن اسے براور ہر حال
 کہ ہستی و بہر کار سے کہ ہستی از توبہ کردن خالی مباش کہ بکار اسے خدا و داد از طاعت
 سلیمان منترہ است و از عصیان مقدر ہر چه خواہد کند طاعت در میان
 و از نیاست کہ بزرگان ہی گویند **الْفَضْلُ لِمَنْ وَهَدَاهُ اللَّهُ لِأَبَى الْعَمَلِ وَكَأَبَى الْجَوْهَرِ لِمَنْ**
أَكْرَمَهُ اللَّهُ بودی ہر آئینہ امتان شہین را برین است فضل بودی کہ ایشانرا ہفتصد
 ہزار سال عمر و پس عمل و کار ایشان بسیار بود و عمر این امت انقلب شصت یا ہفتاد
 سال است پس عمل و کار ایشان لا بدانکہ بود مع ہذا این امت را بر ہمہ امتان فضل آمد
 و اگر فضل جوہر بودی شیطان را بر آدم فضل بودی کہ شیطان از آتش نورانی است و آدم
 از خاک ظلمانی مع نہ آدم را بہ شیطان فضل آمد و نسیم کہ فضل نہیل است و نہ جوہر پیش است
 نور کہ فضل بنودہ مگر اس کس را کہ خدای اورا فضل دہ اما اینا حق و توبہ بود اسے براور
 سلطان انبیا و اولیاء ان اولیا است علی التبعیہ و آلہ و سلم ہر روز ہفتاد بار استغفار کردا
 چو کہ این آید آمد **وَاسْتَغْفِرْ لِنَفْسِكَ** از ہفتاد بار بار برود غایت فرمان برداری را
 این اشارتہ است ہر چند کسے مطیع تر و پاکیزہ تر بودہ است از توبہ و استغفار و توبہ

خالی نبوده است که بلاک آدمی ترک نوبه و استغفار است نه بجهت گناه فقط آدم علیه الصلوات
 و البیسات علیہ السلام بنا کرد که آدم بعد از افتادن بر خاک گفت سر تبتا ظلمنا انفسنا و ان
 ملعون افتاده ماند و غمش کردند ان علیک تعالی الی الیوم الدین است برادر نموده را نیز
 گناه نباید کرد اگر افتاد زودتر باید نماست چنانکه پدر خاست و همان باید گفت که پدر گفت
 سر تبتا ظلمنا انفسنا بدان افتادگی اصرار نباید کرد که آنقدر که خاست چنانکه ناسیل کرد
 آنرا کافر گشت اول کسیکه گناه کرد اصرار نمود و آخر کافر گشت از آدمیان او بود و نعوذ بالله منها
 پس باید که گریه و معصیت نکرده و اگر افتاد باید که زودتر بخیزد و بگوید سر تبتا ظلمنا انفسنا و از
 اصرار گناه برخیزان گریه که از کفر که همه تلاکی و اصرار است که صغیر مع الیه و اولاد
 کبیرة هم الاستغفار فتوی نه عشت اسے برادر اجل در کین است و فرصت عزیزان گناه
 ناصیه ملک الموت طالع شود و توبه باشی اسے برادر هر چه که آلوده و ملوثی چنگ توبه زن
 و امیدوار باش از صحره فرعون آلوده ترند و آرزنگ طور سینا جا و ترند و از چوبخانه
 شعله قیمت ترند غلام را اگر چه از چشمه آرد چه زبان دارد چون خواه کافر نام نهد آخر
 برادر چون ملائک گفتند ما را با افسوس ایشان طاقت نیست ند آمد آرسے اگر برادر شما
 فریاد رو کنید و اگر بدست شما بفرستیم خرید میسر آید آلودگی ایشان بر کمال تقدیر الهی
 اند این شقی خاکبندانند که در حضرت با قبول اند چون قبول با اند معصیت و لوث ایشان
 را چه کند از نیجا گنت میت سراسر ما همه عظیم بدیدی و خریدی هم به زت کالای بر عیب
 و زبے لطف خریداری به فایده بدان اسے برادر بخردید و تفرید بشرط راه است بخردار
 علایق و تفرید از خود در دل غبار سے نه بر شیت بار سے نه با کس شمار سے نه در سیند
 با اند اسے نه با هیچ مخلوق سے کار سے نه همیش از در و در عرش برگزشته و از کونین و دیده

و بامداد آرمیده و جو کوین بیدوست خوشی نه ولی وجود عالمین بادوست ناخوشی نه عزیزی گفته
 است **لَا وَحْشَتَ مَعَ اللَّهِ وَلَا رَاحَةَ مَعَ غَيْرِ اللَّهِ** خوش گفت هر که گفت بیت با تودل
 سجد است بے تو کشت + بے تودل و فرخ است و بالو بهشت + و دیده که از پرچین که جز
 حق است چاره هست اما از وے هیچ حال چاره نیست چنانکه موسی علیه السلام وحی گرفت
إِنَّ يَدَكَ الْكَازِمَةُ با تو ام از همه چاره هست از من چاره نیست هر آینه لوح و عادی بشکند
 و دیده منی وے بر کند موت و حیات بر دیده وے یکنگ گرد و درق و قبول مدح و دم در تر از
 وے همبگ بود بهشت و دوزخ را در حاشیه دل او گذرند و دنیا و آخرت را در سینہ وے
 جاکے نه برائے حبه دانہ و لقمه مخلوق گردان نهند عوامس بلند است که با دریائے محیط جابنای
 کند گوهر شب افروز در معاوضه آن بدست آرد او بدو چرخ مختصر پیر زمان تن در نه مقصوش
 در گاه آله بود و شمش از ما سومی الله کوتاہ پاسے طلبش است در راه مرکب جاہ و کرامت پے
 کرده و تختہ تنگ و نام سلامت پاک شسته در ویش این بود که **لَوْ نَزَّ حَمَتِي الْعَرْشِ لِحَقَّةِ** اگر
 عرش مجید پیش است من آید شش کنم **كُلُّ مَا قَبْلِي الْكُوفِينَ لَهْدَمْتَهُ** اگر دنیا و آخرت خود
 را بہت من نماید کد بال عدش کنم عیش این بود کہ ہر خطہ بر طور سینا طلب می آید و
 موسی دار نعرہ آرخی میزند و از حضرت مطلوب از راه غیرت جواب از قرآنی میشوند
 زہے کار و زہے سوداے آب و خاک چون مرید صادق را این تجرید و تفرید حاصل شد
 جلوہ گریش در عالم ہمچین کسند زیاد آو **وَ إِذَا رَأَيْتَ طَالِبًا إِلَىٰ فَلَكَ لَهُ مَخَادِمًا**
 پیغامبرے چون داؤد پیغامبر علیہ السلام اورا خادم بود پس تو اندانست کہ دیگران
 چه باشند خداے بر قیاس عقل نیست بشیت اوست ہر چه خواهد کند از تجانہ از را بر ہم
 خلیل الله نگر و آو تکدہ عبد الله محمد حبیب الله بہین و آئین معنی مرید را بر وجه درجہ حال

آید و بر تیره مرتبه پدید گردد انشاء اللہ تعالیٰ استے برادر ہر خارے کہ امر و ناز راہ دین بر
 می آید باید گرفت اگر بزرگی روی روزے آن خار را پترے سازند و بر دل و جگر تازند
 نہ بینی چون موسی علیہ السلام بدولت مکالمہ و کلام اللہ موسی تکلمنا رسید
 صد و بیست و چہار ہزار و چہار و ہجڑہ کلمہ یواسطہ بر و گذر کرد از فرق ستر تا بناخن پائے
 ہمہ گوش گشت تا با ہمہ اعضا ہچچان ہی شنید کہ بگوش بہر کلمہ کہ بر و گذر کردی نیست
 دلپست گشتی و ہر بار کہ ہشتیا گشتی این تازیانہ بر دل او زدندی و قتلت نفسا یا موسی
 بے وحی ناری قطبی را چون ہلاک تو ان کرد اگر عقوبت ہفت و رکہ و دوزخ بر و دیدہ موسی نہاد
 چنان نبودی کہ فضل او را در ان ساعت بر و می عرض کردند سے در چنان نواخت و در
 پندان خلعت خارے کہ موسی علیہ السلام در راہ خود گذار شتہ بود قصد و دیدہ دولت
 او کرد اسے برادر میری و مردانہ میخور عاشقان را در پائے آبت و کوہ کاہے و فغان
 و جہاد منع ہان عطا ہان نشان صدق انیت آوردہ اند چون شہباز محبت از ایہ
 عزت بر پرید بر عرش رسید غلبت دید و گذشتت بر کسی رسید و محبت دید و گذشتت
 بر آسمان رسید رفعت دید و گذشتت بر خاک رسید محنت دید و فرود آمد گفتند عجب
 این چیت گفت من محبتم او محنت است در میان ما بنقطہ تمیز بود در عالم صورت
 و در عالم معنی خود و انتہا کہ دانند گویند اول حرف کہ در لوح محفوظ بنشتہ شدہ محبت
 بود پس نقطہ با نقطہ نون متصل شد محنت گشت ترکیب یکے است بنقطہ فرق است
 چون نیک نگہ کنی ہر دو یکے یابی از نیجا است کہ بزرگان گفتہ اند در ہر نقطہ صد ہزار
 تہ تعبیر است و در حرف صد ہزار شربت زہر آمیختہ ہر زمان دوستان و سے
 خواہند کہ نیت گردند با این ہم خطاب میرسد اصبروا و صابروا و سرا بطور

وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ وَاللَّهُ اعْلَمُ بِالصَّوَابِ قَائِدَهُ بَرَّانِ اسے برادر
 بشر خلاصہ موجودات است وزیدہ مخلوقات است ہرچہ دار و بشر وارد و گیر نقش دیوار
 اندیس غافل مباشش در شہرہ ہر عالم نیابی آسپہ در خاک و آبت و تَفَنَّتْ فِيهِ مِنْ
 سُرُوحِي پیداست نظر کن ملک را با قدس و طہارت بل عِبَادَ مَلِكٍ مُؤْمِنٍ مقام شد اما
 مِحْلَتُهُمْ وَنَحْيُوهُ رَاثَا بِنْتِ آبِ و خاک آمد چنانکہ گفتہ است میت خاک را چون کار با
 پاک اوقتا و ہر پیش آدم عرش در خاک اوقتا و ہر اسے برادر چون قبضہ خاک را با کمال
 قدرت قبضش کرد و آنگاہ پہل سال در آفتاب نظر نو بدشت تا طراوت ہستی از وی برفت
 آنگاہ ملائکہ را فرمود کہ بروید این بدیع صورت و غریب را در آستان جلال او را کہ
 در آکے ہفت آسمان است بوسید فَقَعُوا لَهُ نَسًا جَدِيں آن گاہ ملائکہ را گفت
 آدم را سجدہ کنید ان مرتبت و منقبت و برکات و منزلتہ نہ گل را بود سلطان دل را بود
 الطیفہ از لطائف الہی و مترسے از اسرار بار شاہی و معنی غیب در مترسے قَلِ الْوُجُوحِ مِنْ
 اسرار مہربانی در سویدار دل آدم و ولایت نہاد و زبان مطہر خواجہ عالم صلی اللہ علیہ وآلہ
 وسلم ازان سرسریستہ این نشان باز داده کہ حَلَقَ آدَمَ عَلٰی صُورَتِهِ نَبِيْرِيْل
 تمثیل و تشبیہ ہذا اسیر عظیمہ چون ملائکہ الہی آن حسنی و بزرگے و آن مرتبت بدید
 ارواح خود شمار آستانہ خاک بے باک کردند آن لعین خفاش عہد بود چون در مقابلہ
 آفتاب اقبال آدم افتاد چشم را بر ہم میالید و از غایت مدبری فاہرہ ازان دولت مزید
 ذلت آدم مستودع اسرار غیب بود و اگر نہ مشتے خاک را آن اہمیت کے بودی کہ
 ساکنان خطا بر قدس و خطا منا بر اتس پیش وے سجدہ کنند مشتے گل جیاصل را آن
 ابرو کے بود کہ جبریل امین و میکائیل با تمکین را گویند اَسْبَجِدُ فَا کہ آن نشتے گل

حقه پر متزل بود که این خلعت یافت همه عقلا عالم انگشت سحر بنده ان گرفتند که حسیست
 که این مشت خاک را دوست میدارد و عزیز میگوید بخت حق که جز خود را دوست
 دوست نمیدارد و چگونگی هر که منع خود را دوست داشته باشد آورده اند که آدم پیامبر
 صلوات الله چون در بهشت رسید شریعت میگفت **وَلَا تَقْرَبُوا هَذَا هَذَا الشَّجَرَةَ لَا تَكُنَّ مِنْ طَرَفَيْهِ**
 میگفت **اهْبِطُوا مِنْهَا شَرَعْتَ** میگفت دست از درخت دور دار طریقت میگفت
 آتش در همه زن آدم گفت در بهشت جایی آرزوی است و خواگی بر جای اما ما را در
 دل بیاید که روزی چند در کلمه اندوه خود رویم که حدیث ما با خواجگی راست نیاید
 بسزنا آمد که آدم در غیبت میانی گفت چرا اینایم که ما را کارے در راه است گفتند
 کار بساز گفت از اینکه کار و گیر کار ساخته ترست بهشت در فرمان برضوان و ملائکه
 چاکر و خادمان گفته دار اسلام بدار الملام بدل باید کرد و تاج از سر بیاید نهاد
 و بجای تاج خاک افلاس بر سر باید کرد و نام نیک بلائمه و عصی **الْحَمْدُ لِلَّهِ**
 عوین باید کرد و گفت همه کردم نداء **اَلَا اَبَالِي** در عالم و آدم دوست و فارت بر دولت
 خانه خلافت کشیدم ناگوری که از آدم بهشت باز ستند چنین گوی که آدم را از بهشت
 باز ستند دل گریان بر رخ بریان نه آساید جان سوخته و جگر خسته بجز رو قصور تنگ و
 آب و خاک آمده است دیگر نقش بر دیوار عزیزان طریقت گفته اند اگر صد هزار خزینه
 دولت و سعادت بر ذات آدم نثار کردند می چنان نبود که آدم را بدین سر ابرو و نه
 در کشید و عصی **اَدْمَ رَبِّهِ** اگر او را قدم عصمت **ثَن** سر ابرو و نگشتی این لقیه
 قدرت بودی و غیرت در گاه **اَلَا اَللهُ اَلَا اللهُ** بود از آنکه گوهری که بدین صفت
 در دفتر خلعت باورده باشد که خلعت بیدی انجین شاه را کم ازین قها و کلام

نباشد و عصبی آدم ربه و هر چه در فردوس اعلی و دارالسلام نواخت الطاف قدرت بود همه بر آدم
 عاشق شدند بر آئی آنکه برگز او عجب قدرت ندیده بودند همه دستها را عشق بردا من آدم محکم
 کردند آدم بلند همت را دل از ایشان برگرفت از آنچه بسراے حکم بایست آمد و بار حکم
 می بایست کشید بهشت سراے ناز است طاقت کشش بار عکسنداشتی گفتت بار خدا یا
 ما را بهانه بایستی تا از دست حور عین فردوس خلاص یافتی و خست گندم را بهانه کردی خفتند
 و تا با عالم ورد آمد و عصبی آدم ربه دستها از دامن او کوتاه کردند آئی برادر راه آدم
 نارفته حدیث آدم نتوان کرد آدم را اندوه دین دامن گرفت دارالسلام بدار الملام بدل
 کردند آمد با شیطان عداوت توانی کرد و اعطاف را فرد تنی گذاشتت و نام نیکو را داغ
 عصیان بر توانی نهاده از تاج طلب خلافت نعلین توانی راحت گفتت این همه را
 که بسند ام اندوه این حدیث بر بازوال مگردان بر خوشن چین خروجه کرده ملک فردوس
 با همه ناز و نعمت بر باد کرده است برادر اگر عصمت همه پاکان و اخلاص همه معصومان لباس
 طینت تو سازند نگر تا فریضه نشوی و اگر نترار تیغ قهر زهر حسرت آید اوده بر فرق تو زنت
 نگر تا بهر میت نشوی ای برادر از سر کار او جبرئیل و میکائیل نمیزند از دامن و تو و امثال
 ماکه باشد آدم پیغامبر علیه السلام مسجود و ملائک گردانند و مملکت بهشت اطلاع
 مدو و اندانگاه بر بهشت از بهشت بیرون کردند و در عالم نداد و او اند و عصبی اده برده فغوی
 ماکه گویند با تاج و تخت با و شاهای اول روز در بهشت درآمد هنوز روز باختر نرسیده بود که برین
 از بهشت بیرون کردند از سر برادر مقامی چون بهشت و تاج عصمت بر سر و قبا زلفت
 در بر میهند انخواست که یکدم بے بلا و یک قدم بے محبت نهند من و تو که فرزندان
 اویم و امر و زردار بلایم و در سراے ابتلا رسگردان و بانها خطا و معصیت آلوده

چنانچه او صاف ندموم چون بحسل و حقد و حسد پاک بود و چون
 پاکی اول حاصل شد مرید یک قدم از راه دین برفت و چون پاکی
 دوم حاصل شد مرید دو قدم از راه دین برفت و چون پاکی سوم حاصل شد مرید سه قدم
 از راه دین برفت حقیقت توبه اینجا پدید گشت و مرید حقیقت تائب اینجا شد و این را
 گردش خوانند یعنی از حال آلودگی و پلیدی گیجی پاکی گشت کلیسا جائے پریش گبران
 کلیسا بود مسجد گشت تنجانه بود و صومعه گشت آنگاه بر دل مرید آفتاب طالع شود و
 اسلام جمال خود بد و بنماید و هر در معرفت بر سینہ و سے بکشد آما بظہارت هر معامله
 کہ هست و هر مجاہدہ کہ هست گو باش چنانکہ گفت بیستاد صاف ذمبیہ چون بدل
 شد ہر عقد کہ در تو بود حل شد و چون توبہ پدید آمد آفتاب ایمان پدید آمد کہ آفتاب
 ایمان در سینہ بر قدر توبہ او تا بد جان مقدار کہ در گاہ توبہ بروے کشادہ میشود۔
 آفتاب ایمان بر قدر آن تابش می باید پس درست کردن مقام توبہ اہم مہاتست
 ازین معنی بشنور باغی اے پیر گنہگار در توبہ کشادہ است و انواع نعم بہر تو آمادہ
 نہادہ است و بشتاب سوئے توبہ کہ از ما در گیتی و از کردن تا خیر بسے واقعہ زادہ است
 کیے را از پیش بشت کوارند و بطرقہ العینہ چنان برگیند کہ منور مسجدہ گاہ او پیش
 بت گرم بود کہ اورا از ہمہ ملک و فلک در گذر آیندہ باشند و در صفت رسانیدہ
 کہ اگر انس و جن ملک و فلک و پیرا طلبند نشان نیابند سر گردان شوند و گویند چه بود
 و چه شد جواب دهند فعال لما یؤیدہم و خواست کرد چون و چرا درین حضرت
 یار نیست و علتہ را مدخل نیست کہ اینجا کار بے علتہ است کیے را با یزید کنم و کیے
 را بوہل کیے را یا علی علیین بر آریم و کیے را با سفل یا سا فلین فرو بریم و علتہ در میان

نہ باز گردید و چون چہرہ اور عالم انسانیت خیر کیند خوش گفت ہر کہ گفت شنوئی
 ہیبت این راہ کارے مشکل است و صد جہان زمین سہم پر خون دل است و خون
 صدیقان ازین حسرت یسخت و آسمان بزنق ایشان خاک ریخت و اے برادر
 نہ از ایمان و طاعت کسے حقرت اورا کما لے و جانے و نہ از کفر و معصیت کسے
 نقصانے و زوالے و اگر ہمہ عالم خانہ کعبہ گرد و وہمہ جن و انس ابو بکر صدیق گردند
 اگر ہمہ عالم تنجانہ شود وہمہ جن و انس فرود و فرعون گردند چہ انیت کہ گفت ہیبت
 لے نیازیش را چہ کفر و چہ دین و بے زبانیش را چہ شک چہ یقین و نہ از عیسے سید
 سو نہ از موسے قاز فرعون زیان بود نہ از مزود فائدہ بدان اے برادر اول
 صوفی در عالم آدم پیغامبر علیہ السلام بودہ است حق تعالی ماندہ روح بوسے داود
 چراغ عقل در دل او بفر و خت و نور حکمت از دل بزبان آورد بر خود بجنید سجود ملائکہ
 در اول خلافت یافت و برخواست مسافر و ار قصد بہشت کرد گفتند حواس و اطراف
 را بجلہ و رقید کن و با اختیار خود حرکت کن مرید را اختیار بود حکم حرات و انبساط دست
 کشادگی نمود از کمینگاہ غیب زخم عتاب رسید و عصی آدم مرادہ شکستہ شد و
 باستغفار مشغول گشت است استغفار صوفیان از نجاست گفت سر تبا ظلمنا انفسنا
 و سر یہ اسباب خواجگی و خلافت بود از دوسے بر کشیدند برہنہ با ستا و باستغفار
 مشغول گشت گفتند آداما بدین عزامت بدینا سفرے کن کہ شمر طمریدانت کہ چون
 ذلتے ہر دوسے رود سفر کن مجرور برہنہ سفر خاک کردتش برہنہ بود گفتند آواما درویزہ
 کن از ہر دستے برگے خواست کرد جملہ سہ برگ یافت برہم و وخت مرقع شد
 و خود را پوشید و دوسے بمسافرت خاک نہاد سید سال آب حسرت

از دیدگان میر سخت تا آنگاه که مصفا شد که ان الله اصطفى آدم تصفیه یافت صوفی شد
 آن جامه که از درختان بر ویژه کرده بود و مرغ ساخته عزیز میداشت تا با آخر وقت شب
 پیغامبر علیه اسلام را در پوشانید و خلافت بوسه سپرد و انبیرین مہد گشت و دولت تصوف
 در اصحاب انبیا روان شد صوفیان مسافر انجمن میبایست دروینا که هر وقت انجمن
 جمع آیند و اجرائی کنند صورت کعبه دروینا پیدا اول از خانقاه با آن بود که دروینا خانقاه
 نبود بعد آدم کعبه پیدا آمد فامده بدان اسے برادر مرید چون ابو بکر صدیق باید که بود و پیر
 چون مصطفی علیه السلام باید که بود تا گویند ما صلب الله شئیاً فی صدری الحاکم وقد صدقت
 فی صدری راجی بگو این صبی بود از دل بدن و گوش و زبان را خبر نه زہے مرید و نه پیر
 تا عالم بود هرگز نه چنین پیر دیده بود و نه چنین مرید شنیده و آنکه گوید مریدے نیز است
 بود و پیر است اگر حرکات و سکناات تو بفراوان یر است مرید باشی پیر را و اگر بخواه و مراد خود
 است مرید را و خود باشی نه مرید پیر از پنجا گفت ہمیت خود را بر کاب رہبری بند تا بار
 ربانیت ازین بندہ اجماست این طابفرا تا اگر پیرے کارے فرماید مرید که خلاف
 دین است اگر مرد خلاف دین خود بکند و بر موافقت فرمان پیر رود مرید بود پیر را و اگر
 خلاف فرمان پیر کند و بر موافقت دین رود مرید بود و مرید خود را نه مرید پیر از پنجا گفت ہمیت
 هر چه او گفت از مطلقان ہر چه او کرد و کرده حق دان ہر مرض را جز موافقت فرمان طلب
 رفتن را نیست اورا کے رسد کہ بر طبیب حکم کند کہ مرا آن دوا بدو این دوا مده و مرا
 چنین دار و چنین مدار اگر اورا این علم بودی خودی طبیب چه حاجت خود را خود طبیب کردی
 و اگر چنین نباشد پیرے را شاید بلکه او ہنوز مرید و مغلوب است و محتاج طبیب اورا
 کے رسد کہ و بگر از طبیبے کند پس معلوم نشد کہ ہمہ خلل در کار امروز او انجماست کہ نہ مرید

میدانند که مرید سے چسیت و نہ پیر میدانند کہ پری چسیت خلق پر سے مجرد خالی بحقیقت
 عملالت و رسالت است و ہمہ ہلاک و ہلاک و در میان ہیچ نہ چنانکہ قابل گوید چسیت
 ہیچ نہ در کاسہ و چندین گس بہ ہیچ نہ در قافلہ چندین جس بہ اگر ثباتی کہ مرید افعال پیر را
 تیر از وی علم و عقل خود بر سنجیدی اورا خود بگردیدی سماجت نیفتادی از خود پیروی کردی و
 اگر ممکن بودی کہ تیر از وی صرفت کوه سنجیدہ شود ممکن بود کہ تیر از وی سے عقل رکبیک
 مرید افعال پیر سنجیدہ شود امید آنکہ آن مجال بس نہیم مجال و این نوع مریدان رشید را
 و اہل سعادت را کمتر افتد چندین تو پیر از ہر آن یک کلمہ میروی کہ اگر پیر کار سے فرماید مرید
 را بخلاف دین کند و دیو نفقت فرمان پیر و دغوش گفت ہر کہ گفت چسیت ہر چه او
 گفت را از مطلق دان بہ ہر چه او کرد و کردہ حق دان ہتا جاہلی و منکری با اعتراض و بحث
 پیش نیاید کہ این سخن نہ براندازہ حوصلہ اوست و تیر گزور عمر خود آن بیچارہ کجا شنیدہ
 است ضرورت گوید کہند اَذَلَّتْ قَدَرٌ لِّمَنْ جَوَّابٌ اِنْ طَالَفَ بَعْضُ غَوَا مِیْنَ الْقَضَاةِ
 رَحْمَةُ اللّٰهِ خُوبٌ كُفَّتْ اِسْتَبْلِیْتُ نَهْمِیْ تُوْمَرَا اِنَ حَوَلِیْتُ کِبْرٌ و برونہ تیر سلامت
 با و امر انگو نسا ری ہا سے برادر مرید آن بود کہ خود را و پیر بازو اَلَا رَاۤءَیْتَ تَرٰکَ
 اَلَا رَاۤءَیْتَ اِیْنَ یُوَدُّکَ اَزْ حَوَاسِیْ تُوُوْخَانَ یُرُوْنَ اَیُّدَیْکَ مَا رَاۤءَ یُوَسْتِ و مرد و در تحت
 تصرف عنال اگر زودہ اغراض اورا باقی ماندہ ہو یا نبوسے چون دچرا اور باطن سے
 جائے ہو و خود پرست بود نہ پیر پرست و نہ مرید پیرانیت معنی آنکہ گویند مرید پیر
 پرست باید تا خدا پرست تواند بود من یَطِیْعُ الرَّسُوْلَ فَقَدْ اَطَاعَ اللّٰهَ ا سے برادر
 مثال پیامبران مثال طیبیاست و مثال خلق مثال بیاران و مثال قرآن مثال
 خزانه دار و بر خوان و تَنْزِیْلِ مِیْنِ السُّرٰتِ مَا هُوَ اسْتِفَاعٌ بِرَاۤءَہِ ہر رفسے دوائے

فرماید و بر عتقے را بمجوسے منتحاف سازند تا مرغے بصحت بدل گرد و آن ادولاک نجات
 ابد و جمال دین پر سیند همچنین جاستے کہ میراث و اران پیغامبر اند فکلمو الناس
 علی قدر عقولهم ایشا ز افرانت بر اندازہ ہر عقلے سخن گوید و بر مقدار علتہ ہر کسے
 و داسے فرماید زیہار ہر تصرف کہ ایشان کنند چنان اعتقاد و اراد کہ ہذا الکو حی منزل
 اگر سر موسے چون چپا را و باطن تو جاکے ماندہ بودی در خواب از تو نیامدی کہ
 چرا ازین معنی گفت میت فقر ناویدہ ماہ کے شود او پندہ نابودہ شاہ کے شود
 اوہ اگر گوید شب است و تو آنتاب مے مینی گو من خطامی بنیم مریدے و ار اراد
 نہ آسان کار است راہ ہا بحق بسیار است اما این راہ غریب تر و عزیز تر از ہر راہ ہا
 فائدہ بدان اسے برادر و نیامکار و عذار است بو قلمون روزگار است مستہد
 نماز ہر راست ہر کر آباد و نواز و شبانگاہش بگذار دہر کر اصبح دم بر و ارو نماز نشاش
 از پائے در آرد کاس ادبے خس نباشد و کاسہ او بے وحشت گس نباشد ازینجا
 گفت میت از جام او پیش کہ دران جام زہر باست گل برگ او موسے کہ
 دران زیر خار باست این عروس زلال بے شان خونخوار رکشہ پا وارد
 و بسے عاشقان خود را از پائے در آوردہ پا وارد ہر کر اچیزے بخشہ باز
 طلبد الدنیا سا حرقہ سحرش تا اینجا است کہ ہمہ آرایش و نمایش او چون خوابی
 ست و ہمہ خورش و پوشش و سے چون خیالے است و ہمہ لذات و شہوات
 و بے اعتلا مے است جہانے در پے او سرگردان عجب شادی بے ماتم و
 خوشی بے غم حیات بے مرگ صحت بے مرض بقا بے فنا مراد بے در و در و فنا
 بے عناد و تقہ بے بلا و در و محال و عالمی و حبت و جونے او با صد قتنہ و وبال حمت

بر جاننش باد که گفت پیت مال دنیا را بر پر سیدم من از فرزانه که گفت یا خوا
 ست یا با دست یا افسانه که باز گفتم مال آن کس گو که دل دروے بہ نسبت
 گفت یا نعم لیست یا دیو سیت یا دیوانہ کہ اسے برادر بزرگان گفته اند و دنیا
 هیچ چیز نیست کہ بدان شاد شوند مگر آنکہ در زیر آنچیز نیست کہ بدان غمناک گردند
 کہ شادی بے نعم و خوشی بے ماتم در دنیا بنا فریدہ اند گویند مہتر عیسیٰ علیہ السلام
 گفت من دنیا ام مہتر عیسیٰ علیہ السلام گفت چند شوہر کردہ گفت چید و اندازہ بعد
 از ان مہتر عیسیٰ علیہ السلام گفت انان شوہران ہچکدائے ترا طلاق گفتت
 گفتت نہ ہمہ را من کستم ایشان ناپیدا و من برقرار اسے برادر اگر دنیا را قدرے
 و فائے خوبی و بہائے بودی اہل بصیرت و دانش نگذشتندے کہ ہار میدی
 امپار و اولیاء کہ فضل خلاق اند مطلقہ ثلاثہ نگر و ایندندے اسے برادر جہان
 دریا، بلاست و حیون پرخوست دنیا معشوقہ قنانت و رعنا بے سر و سامان
 لایعے پر عجب بوا لعیجے پر طرب جہانے بر نقاب دار و رفتارے ناصواب ارد
 دلی بے ہر دار و خلق را از خود بے ہر وار و خلق را از خود بے بہرہ ناصواب
 دار و ہر کہ با باد نبواز و شبانگاہ بگذار دہر کہ را صبح دم بر آرد نمازش از پائے
 و آرد و این عروس زال بسے شاہان جوانان را خوردہ یا دارد و بسے عاشقان
 سر اندازان را از پائے در آوردہ یا دارد و اینچہان فرینیدہ سر سر ہمہ عیب است
 اما ہنزش آنست کہ مزرعہ آخرت است کہ در و تخم توان افکند کہ ریح آن در آفتاب
 میبامی باشد کہ تیر بن عیب دنیا آنست کہ ہر روز چون شوے بیوفابرد گیری
 ہوا آرد و چون زانیہ فاجورہ ہر ساعت یا دیگرے جمع آید ہر کہ آچیزے دید ہر

کہ بہ تراروے عقل بر توان سنجید آسجا کہ افتاب عشق بر تافت تارہ عقل را
 کار نامہ مارا برین احوال جزایمانے و تصدیقے بنو و ازینجا است بیت طعمہ
 کان پاک باز از او ہند ہرگز آن کے نوینا دا از او ہند ہرگز آن اسے برابر
 بادشاہان بحقیقت این درویشان اند ملک و بادشاہی ایشان نہ در دنیا گنج
 و نہ در آخرت اگر کسے گوید کجا گنج جو اب بگو و صحرا کسے کہ آزا فتنار بر بیت
 گویند ازینجا است کہ گفت بیت مارا بجز این جہان جہانے و گراست ہرگز
 و فر دوس مکانے و گراست چون ملک و بادشاہے ایشان این بود کہ شمشہ
 از ان شنیدی خود را امروز بنام درویشے و مسکنے پوشیدند تا کسے را بر
 ملک و بادشاہی ایشان نظر نقتد العین حق ای ثابت ^{درویش} انترہ از جملہ نامہا این
 نام کہ میان خلق کردہ است و ہمہ خلق ازین نام گزیران اند اختیار کردند و از
 خلق و حجاب شدند چنانکہ گفت بیت خلق آفت است زد و بگریزد و ز سو زبان
 شان بہ پرہیز اسے برادر گفتمہ اند اگر درویش را فاقہ بود آن شب معراج او
 بود و غایت کار و رویشے فاقہ و گرسنگی است بیخ سیر خوردہ در راہ دین نتواند
 رفت چلن در دین را چیرے موجود بود و بخورد اگرہ و ام کشدین درویشے گویند
 اگر فرعون گرسنہ بودی ہرگز دعویٰ خدائی نکردی پس بلار از سیری خاست
 تا گفتمہ اند سیرے کہ در نماز بود شیطان اورا در کنار گیر و از گرسنہ کہ خفتہ
 باشد بگریزد و بختا و دولت کہ اسلام و ایمان دارند و در مقصد ملت کافرگی گری
 ستودہ است و سیری ناپدیدہ شہودہ ہجو نیم است و گرسنگی مچھا آتش ہر شہوتہ
 بگریختہ گرو و گویند گرسنگی ابرست کہ جز باران حکمت بنا رد و سیری آفتے

و بلائے است که جز راه کفر و معصیت نماید سرانیت گفت پیت نفس قانع
 گر گدائی میکند و در حقیقت باوشاهی میکند و دست درازان گرسنه دارو مدام و نمازجا
 خویش سیر آید تمام آسے برادر درویشی و بسکینی راحت تمام است از آفتها و دنیا
 و بلا اهل دنیا این است اما قایت سختی در کار درویشی آنست که اورا فاقه افتد آن
 شب معراج او بود آسے برادر ملک و ملکوت هر چه در نظر حضرت رسالت صلی الله
 علیه و آله وسلم و شب معراج نهادند در گوش چشم نزدیک گفت الفقیر محمد بن
 گوید چون آدم پیغمبر را علیه اسلام مسجود ملائکه گردانیدند و هشت بهشت اقطاع
 دادند ناگاه نظرش در سرفقر و فاقه افتاد و هشت بهشت را بیک گندم فروخت
 و خرقة فقر در بر پوشید از بوستان بهشت در خارستان دنیا سفر اختیار
 کرد برین نسبت که باوشاهی بهشت بیک گندم فروخت زبان بودند سود
 از نمعی گفت پیت جان آدم چون بستر فقر سوخت و هشت جنت را بیک گندم
 فروخت و آسے برادر امر و زانیچه فرعون و فرود او دادند اگر ترا دهند از آنست که نشاید
 آن نه بلکه ترا از آن نگاه میدارند تا ملوث نگردی چنانکه ایشان گشتند پس معلوم شد
 که خلاص از بلائے دنیا ای برادر از قناعت است آبا باید که در کا خود بفقرو فاقه
 مستقیم بود تا از دولت اهل فقر و فاقه فر دای نصیب نماند تا همه اغنیاء دنیا چون
 فرود دولت و نعمت اهل فقر و فاقه معاننه کنند آرزو برند آسے کانتکه عمر ما در دنیا
 بگذرانی گذشتی سرانیت که گفت پیت نفس قانع گر گدائی میکند و در حقیقت
 باوشاهی میکند بیان آسے برادر زاهدی دیگر است و عابدی دیگر است
 و درویشی دیگر است اذ انما الفقر فهو الله براهان و عابدان چه میگرددی زاهدی

از دوکان مراف طلبند از دوکان اقبال وتره فروش بیت گرد ہر شہر ہرزہ چون گری
 دل دران رہ طلب کہ گم کروی؛ آن برادر طرنے رفتہ بود لاجرم انچہ برایشان بود آن
 عزیزان پیش آوردند دیگر حکند معلوم نیست آن برادر در طلب این متاع رفتہ بود
 یا در طلب حق اگر در طلب این متاع رفتہ بود یافت و مقصود خود رسید خوش باد
 و خورم باد شیخے باد و مریدے باد و خانقاہ باد و جماعت خانہ باد و دعوت باد و
 جمعیت ہر روز باد و اگر در طلب حق رفتہ بود آن گاہ طالب حق را این متاع ہمیت
 و زناہ است بحکم حال آخر شبیدہ کہ **اَلَا سِتْنَعَالَ بِالْعُلُومِ الشَّرِيعِيَّةِ وَالصَّلَاةِ
 النَّوَافِلِ وَتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ اَمْ وَرَحْمَتِ وَلَكِنْ سَنَانِ الطَّالِبِ سَنَانِ الْاَخِرِ اَشَارَتْ**
 برین کرد کہ گفت ایات اسے در دنیا رو بہ شہد شہیر تو ہشتے سے میری کا دوریا
 زہر تو ہشتے از دریا جدالی میکنی؛ بر سر گنجے گدالی میکنی؛ گر کبند خویش رہ یابی تمام
 قدسیا ز افرع خود بینی تمام؛ سبحان اللہ اگر طالب را شاوے یافت نمود ہمیت
 و اندوہ نایافت باری بود بہ اندوہ یک روز کہ خود بنقاد و ہشتاد سالہ زہد زاهدان و عباد
 عابدان تو اند خرید رحمت بر جان عطار باد کہ گفت **بیت** کفر کافر را و دین و نیند ار را
 ذرہ و روت دل عطار را اسے برادر امر و زور ویش چون کبریت احمر است بسمع
 دکا کوی و از زاهدان و عابدان این کار بر نیاید و از اہل صورت و از اہل عادت و رسم
 کہ بت پرستانند بمقصود نرسی اشارت برین کرد کہ گفت **بیت** در عشق آمد و آک
 ہر دے؛ حل نشد بے عشق ہرگز مشکے؛ اسے در یغا جان و تن در با ختم؛
 بست جان ذرہ نشنا ختم؛ پس چکنی بقدر امکان در کار شو کہ وقت ہنوز باقی است
 و این حجاب بے دولتی را کہ اورا نفس گویند ہستی گویند از پیش بر گیری بد انچہ بر خیزد

آن بر تو فرض مین بود حکم حال خواه مسجد خواه به بتخانه خواه بدستار خواه بزنا را نیت آن
مثل که گویند ان فی الخیر معنی کیس فی الغیب اشارت بر نیکو که گفت بیت و تکره
گر خیال معشوقه ماست در فن بطوان کعبه از عقل خطاست هر که کعبه از دپوسه ندارد کوشش
است با بوسه وصال او کوشش کعبه ماست و آنکه گفت شع دوست در خانه ما گرد
جهان میگرددیم زمین است خاک و آب را چه بینی آنچه در خاک و آب تعبیه است آن
مین و اگر نیک عالم از فرشته مطهر و مقدس خاک را چون سجده کند و خاک چون
خلیفه بود از خواجه عطار بنویسند تا نیاید بران آدم آشکارا ره نداشتند سوسه
کردگار ره پدید آمد آدم شد پدید زو کلید هر دو عالم شد پدید آنچه کاتب را فراموش آمد
نبشت اما و الناس فیما یحیون مذا هیب تا آن برادر را مقصود چیست و لیکن
پوستدار که بزرگان گفته اند آنچه مقصود است تا مقصود است اگر تو هزار بار بزبان گویی
لا اله الا الله چه سود چیست گر همه عالم ثواب تو بود تا قومی با شمی عذاب تو بود
آمدیم بر سر حوت بیچاره هر چند چنین بت پرست و گرفتار نفس است و خسر الدنیا و الا
خیر الا است میاویگان است که علیکم و مغزرت اینک است نم و پناه حسرت و گراهی چنین
تو عنان بازگش اسے خواجه که براه نه بهم آتد این دولت آن برادر را عامل شده است
ابا باید که مفسران را و گدایان را سبب بنویسب گذار و وقت ابابت دعا است تنها
نه کار جو انز و انت شتر الناس من اهل و حد لا والله انک فاعده شون منیری که
سگ گرگین آستانه علما است سلام و تحیت با هزاران خجسته و اثر زندگی زبان بران
مغزرت و سر اقلندگی در آستانه صدر سے کرد و نمود که سگے سیاه روست
که باشد که خدمت صدی اورا بچندین تو وضع بکر کنند آبران ماند که مشک را

گفتند که تو یک عمیب داری گفت آن عمیب کدام است گفتند بهر کس و ناکس بوسے
وہی گفت من در آن نگرم کہ او کیت من در آن نگرم کہ من کیم و اگر نہ این مدبر مخدول
کہ باشد کہ خدمت صدر اکبر الملک المشایخ و قطب الاولیاء و خود را معتقد او نویسند
بہیات کار این مدبر اذال شقاوت و اذبار لعنت در خاکساری و گونہ ساری و
بت پرستی و زنا و داری بگذاشته است خلق را در حق این مدبر از منافعی این مخدول
گمان برد و دیگر افتاد گویند بزرگے بر خبازہ شخصے نماز گزارده بود بعدہ از زبان
کسے شنید کہ این مرد دین شہرنیک نام بود آن بزرگ گفت اگر مرا پیش ازین
معلوم بودی نماز بر خبازہ او نمیکذا روم گفتند چہر گفت تا مرد منافق نشود میان خلق
بنگنام نگردد و اگر گویند از بہت شہرت است پس شیطان در عالم ازین مدبر مشہور
تر است ایقدر بزرگوار دین اسلام نہ آن دین است کہ بہر لوستے و ناشستے روی
بال خود نماید لا یمسئہ الا المظہرون جو انے را برداشته است و قالو من
باللہ الا وہم مشرکون مالے را از حضرت توحید خود را ندہ کار دین نہ چنانست
کہ خلق را صورت بستہ است آنہا کہ انبیا و دین آمدند و ہر چیزے را چنانکہ بہت
بدیند و بر حقیقت کار مطلع گشتند گفتند اللہم اجعلنا عدا ما لا وجود لہ و
بعضے زنا و در میان بستند و در ویرستان در آمدند چنانکہ علم و عقل کیسو نہا وند
و ہمہ این گفتند بہت او علم نمی شنید لب بہتیم و عقل نمی خرید و یوانہ شنیدیم
و آنکہ گفت با خدا کے و یوانہ باش با شریعت ہوشیار ہمین است اگر کسے
امر و بوسم و عادت خود را سلام گوید کارے دیگر است جو ایش ہمان آید گفتہ
اند ع فروات کنند خمار کہ اشبستی چون بدر مرگ فکشفنا عنک

خطا عتد کشف کرد و پیدا کرد که دستار داشت یا زنار را خلاص داشت یا نفاق در
 صومعه بود یا در بتخانه میت در کعبه نبی و هند گریار و در بنگره یار هر شمن باش و فائده
 بدان اسے برادر باید که در او را در وظائف خود موافقت نماید هیچ حال قصور و فتور
 را بران راه ندید و از مطالعه کتب مشایخ و مکتوبات خالی نماند زنیهار هزار زنیهار
 بزرگی را پسیند چون ما کار باسے که مشایخ کرده اند نمیتوانیم کرد و در خواندن کلمات
 ایشان و در مطالعه کتب ایشان ما را چه فائده فرمود که کلمات مشایخ در روئے
 زمین لشکر خدایت اگر خوانند مرد بود او را شیر مرد گردانند و اگر نامرد بود مرد
 گردانند بزرگے را پسیند که اگر زمانه آید و بزرگان را در زمانه نیابیم حکیم گفت
 هر روز باید که یک جز کاغذ از کلمات ایشان بخوانید اسے برادر که زنده است
 یا در سایه دولت ایشان بود یا با کلمات ایشان بود و هر کرانه آن بود و نه این
 بود مرده است و اسپر نفس کافر است انیت که گفت بیت روز و شب جان
 میکنی بے زاد و برگ و زلیتن میخوانی آنرا نونه مرگ و مانده آخر اسپر نیک نام
 و انگھے گوئے که عمرے شد تمام علی الدوام هر بنشته که بر آن برادر رسیده
 است مطالعه کند کج صورت دل نه بر رسم و عادت چون قصه و افسانه و هر چند در
 تنهایی بود بهتر بزرگے را پسیند که چون زمانه آید که این طائفه را نیابیم حکیم
 گفت هر روز بنشته ایشان یک جزو بخوانید چون آفتاب غایب شود درونی
 بچراغ گیرند انیت که گفت بیت از نجات بدم اگر فروشد خورشید از نور
 رخت مہا چراغے گیرم و فائده رسیدم من بدریا سے که موجب آدمی
 خواست و نه کشتی اندران دریانه طالعے محب کار است و کشتی این

دریا عشق است و طراح این دریا عنایت حق است خوف و خطر این دریا گونه گونست
 چه کند کلمات این بیچاره پیش و او امید است که از تلاطم امواج این دریا که موجبش
 آدمی خوار است از مطالعه آن سلامت بگذرد و هر عقیده که در عبور این دریا پیش
 آید حل آن از اینجا گذشتن طلب کند که آن برادر بر معانی کلمات مطلع گشته است
 و بر قانون اشارت آن دعوت یافته است چنان تصور کند که از زبان کلمات
 می شنود که الْقَلَمُ أَحَدُ السَّائِلِينَ هر چه از کلمات دعا گوید بر آن سزای نرسد و
 خواهد رسید از زبان دعا گو بود هر چه از زبان دعا گو بود از دل دعا گو بود هر چه
 فرمان زبان داعی کرده فرمان دل داعی کرده باشد مِنْ يَتَّبِعِ لِسَانَ فَتَقْدَمُ
 أَسَاخُ الْقَلْبِ وَمَنْ يَطَّعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ چون بینی کیست باشت تا ل
 شانی کن خاطر جمع دار که از نخب بلند است که همت آن برادر بر دریا زده است
 منظر با و دور و لای این دریا عزیز است و چون آن غریب و غواص او عاشق صادق
 جان باز نه هر نفس و فحش نه شسته روسی و شکم پر سستی رحمت بر جانش باو که
 گفت ع رو بازی کن که عاشقی کار تو نیست فاکده بدان اسے برادر خواجہ
 یحیی مدافرازی رحمة اللہ علیہ خواجہ سلطان العارفين قدس اللہ سرہ العزیز
 نسبت اینجا کسے است که گویا یا فرو میرد و کھل من منزید لغوہ فریاد میکند و اشک
 بر این کرد که گفت میت قطره که غرقه دریا بود و هر دو کونش میزد اسوا بود و ای
 برادر محبت آتش گیریت دول مجبان آتش کده آرمیده اگر دم بر آرد جهانے بسوزد
 و اگر فرو بود خود بسوزد و هر آمینہ عاشق آفتاب راحه نهاده اند ز سہ ہمت کہ دور
 آب و گل نهاده اند اسے برادر صاحب ہمت را و طالبان حق را کون و مکان

ملاحظہ فرمائید خواجہ سلطان العارفين قدس اللہ سرہ العزیز

اسیر کند چیزت و دین دشمنیدن چه باشد صاحب ہمت گفته است ای بیات ہر کہ
 صاحب ہمت آمد مروشد و ہمو خورشید از بلندی فرو شد + ہر کہ از ہمت درین آو آمد ہ
 است + گر گدائی میکند شاہ آمدہ است + ہمت از کون و مکان پاک وارو و ہر جہ
 و رتخت آن آمدہ است و وانع حدوث بر خود وارو بت و زنا را راہ خود شمر و ہمان
 گوید کہ آن عارف گفتہ است ہمت بے وصال تو جان چہ کار آید + بے حالت
 جہان چہ کار آید + آن سالک راست رفتار مالک و نیاز رحمۃ اللہ در مناجات گفتی
 استہ بار خدایا چون در آری مرا در بہشت دگبومی از ناخوش نوم یا مالک پس مرا
 نماک گردان و بخش بہشت بدہ طالبان اورا آن است است یزدانی عین القضاة
 ہمدانی رحمۃ اللہ علیہ میگویانچہ خوردن و آشامیدن و آنجا خوردن و آشامیدن
 مانشا و کلا و خوردن و آشامیدن ہمہ بہا یک ہم کاسہ اندز سہے ہمت مروان انچہ
 گفت ہمت سگ و ون ہمت استخوان جوید + پنچہ شیر مغز جان جوید + مگر نظر
 دولت برین ورق نیچاودہ است کہ اَعَدَدْتُ لِعِبَادِي الصَّالِحِينَ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ
 وَ لَا ذَاتٌ وَّكَلَتْ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَيَّ قَلْبٌ بِشَيْءٍ جَاءَ سِوَايَ فَرَمَان
 است اسے بے ہمت عزیز تی گفتہ است عدد اند لفظہ نبوت را تخلق فرستاد
 بیگانگان فرہ آشنائی یافتند و رفیقا اگر وہ عشق حضرت خود فرست تا وہی ہمہ
 ہمتی یافتند اسے برادر مرکب عشق مرکبے است کہ بیک تک از دو
 عالم بیرون شوو و جولان در لامکان کند چنانکہ گفت ہمت در عالم عشق اگر کجا
 آئی توبہ و روقر عشق در شمار آئی تو + جبرئیل امین رکابدار تو بود + بر مرکب
 عشق اگر سوار آئی توبہ اما طالب باید کہ کشندہ بار بود تا اورا در حضرت مطلوب

بار بود و لیکن برگذران برادر بود و این دولت بود بدین آسانی و شوار بود چنانکه گفت
 بیست از خانه چه پاک آید آرزو کوراه معشوق و لش میان گلهزار بود و مطلوب
 از طالب دور نیست و هو محکم اینها کنتم طالب را از دوسه دور نیست
 که بخود محو نیست و چون از خیال و پندار هستی خود بردن آئی مطلوب عیانست
 چنانکه گفت **م** معشوقه عیان بود نمیدانستم با من به میان بود نمیدانستم
 گفتم بطلب مگر بجای برسم خود تفرقه آن بود نمیدانستم اسے برادر
 شریقا قانرا اشتیاق از آنست که حکایت **ع** عن الله تعالی انت انا و لا
 غیر حی عجب مدار ز باران عشق و تخم و محبت چو سبزه از گل محمود اگر زایز بر آید محبت
 محوئی حکم المحبوب و نازنده است جاننش اینست چون تفکر جمال کند بطرب آید
 و چون تفکر جمال کند بفرماید آید بیست مرگم که سعدی چو پیر پشانی و خیال
 روست تو هر دم همکیند ترم فائده بدانی اسے برادر الدنیا هنر خسته الاخرة
 بقدر امکان در کار باید بود و از دست و زبان خود و از قلم و کاغذ خود و از نقد و س
 خود راحت بدے میرسان و این را کارے بزرگ میدان میبها و دنیا و آفتاب
 و بلا با روینا چندانست که جلد با سیاه شود و نبهات غم سدا یا اینهمه شهرش
 همین یک چیز است که فرعه آخرت است بزرگے را پرسیدند راه سچو تک
 چند است گفت بقدر هر ذره از ذرات موجودات راهیت بخداوند جل و علا اما
 هیچ راه ترقی بتر ویر فائده ترا از راحت رسانیدن بدلهای نیست و با بدین راه
 یافتم و مردان خود را برین دسیت کردیم از بیجا است که پیش بزرگے گفتند
 که تک این شهر شبها بیدار میباشند نماز اول بسیار میگذارد و گفت بیچاره را

راه خود گم گرفته است و کار دیگران پیش کرده گفتند یا شیخ این چه گونه باشد گفت
 زیرا که راه سلوک او آنست که نوشته های گوناگون گرسنگان را بخوراند و پرندگان را
 جامه نوع نبوع پوشاند و بول باسے خراب را آماده کنند و حاجتمندان را حاجت
 یار و نماز نقل و شب بیداری کار در رویشناست هر کسے را در خورد کار باید کردن
 یکدل شکسته را که در یابی و یا کیدل خراب را ابادان کنی بهتر از آن دان که همه
 شب بیدار باشی که شکسته تیج چیز قیمت ندارد و گردل هر چند شکسته تر با قیمت
 ز نقلست که وقتے موسے امینا بر صلواته السد علیہ در مناجات خود گفت
 الہی ترا کجا ایم جواب آمد انا عند المناسیرة قلوبکم لا یخفی موسی گفت خداوند
 ایسے و لے چون دل من شکسته نیست فرمان شد کہ بس من انجام ای برادر بہشت
 کہ مخلوق است با دنیا نتوان یافت محال باشد کہ خالق بہشت را با دنیا توان یافت
 از بیجاست ترک دنیا بر همه عبادتہا است کہ ترک الدنیا من کل عبادۃ و چون
 دنیا خلق را از حق حجاب آمد بلبنت و افش کرد کہ الدنیا ملعونۃ و ملعون ملتقیا
 اما اینجا ہشیار اند کہ اسباب دنیا بقدر کفاف ملعون نیست و آنچه ارادت بر کفایت
 بود چون در خیرات و حسنات صرف شود آن نیز ملعون نیست از بیجاست بہت
 نیست دنیا بد اگر کارے کنی ؛ بد شود اگر غم دنیا رے کنی ؛ اما اگر دنیا کسے را
 دوسے و ہر و آنرا ہوا کسے نفس و تنم و لذت و صرف کنند با مقید گرداند آن
 ملعون باشد اینجا گویند بہت گر دولت آگے ز معنی آمدہ است ؛ کار و دنیا
 ترک دنیا آمدہ است ؛ اسے زیاد در منظور خداوند تعالی دل بندہ است نہ
 ظاہر بندہ ان اللہ لا یظن الی صونکم ولا الی اعمالکم ولا یون

بار بود و لیکن رگه‌ز آن برادر بود و این دولت بود بدین آسانی و شواری بود و خیا که گفت
 بیست از خانه چه پاک آید آنرا کوراه معشوق و لش میان گذار بود و به مطلوب
 از طالب دور نیست و هو معکم انما کنتم طالب را از دوسه دور نیست
 که بخود مجوسیت و چون از خیال و پندار همتی خود برون آئی مطلوب عیانست
 چنانکه گفت **ع** معشوقه عیان بود نمیدانستم با من به میان بود نمیدانستم
 گفتم بطلب مگر بجای برسم خود تفرقه آن بود نمیدانستم با من برادر
 نهشتا قانرا اشتیاق از است که حکایت **ع** عن الله تعالی انا ولا
 غیره عیب مدار ز باران عشق و تخم و محبت چو سبزه از گل محمود اگر ایاز بر آید محبت
 محوئی حکم المحبوب و تا زنده است جانش اینست چون تفکر حال کند بطرس آید
 و چون تفکر بسلا کند بفرماید آید بیست مرا گوئی که سعدی چرا پریشانی بود خیال
 روک تو هر دم همبکند ترم فائده بدانی اے برادر الدنیا هنر نشد الا خیر
 بقدر امکان در کار باید بود از دست و زبان خود و از قلم و کاغذ خود و از نقد و س
 خود راحت بدی میرسان و این را کاره بزرگ میدان بسیار دنیا و آفتاب
 و بلایا و دنیا چندانست که جلوه با سپاه شود و بنهایت غم سرد یا آینه شهرش
 همین یک چیز است که فرزند آخرت است بزرگی را پس مید راه بحق
 چند است گفت بقدر مهر نوره از نور است موجودات را نیست بخداوند جل و علا اما
 هیچ راه تر و کثیر و پرفایده تر از راحت رسانیدن بد لها نیست و با بدین راه
 با نفی و مردان خود را برین وصیت گویم از نیجاست که پیش بزرگی گفتند
 که نام این شهر شبها بیدار میباشند تا غفل بسیار میگذار و گفت بیچاره را

راه خودم گرفته است و کار دیگران پیش کرده گفتند که شیخ این چه گوید باشد گفت
 زیرا که راه سلوک او آنست که در راه گوناگون گرسنه گانرا بخوراند و پرنهنگانرا
 جامه نوع نبوغ پوشاند و در راه خراب را آماده کنند و حاجتمندان را با
 برادر نماز نقل و شب بیداری کار دروینانست هر کس را در خورد کار باید کرد
 یکدل تنگ است که در یابی و پاکیزگی خراب را آبادان کنی بهتر از آن دان که همه
 شب بیدار باشی که شکست بیخ چیز قیمت ندارد و مگر دل هر چند تنگ است تر قیمت
 ز نقلست که وقتی سوسه اینها به صلوات الله علیه در مناجات خود گفت
 ای ترا کجا یابم جواب آمد انا عند الذائمه و قلوبکم لا یصلی موسی گفت خداوند
 یسبح و تسبیح چون دل من تنگ است نسبت فرمان شد که پس من انجام ای برادر بهشت
 که مخلوق هست باو میا نتوان یافت محال باشد که خالق بهشت را با دنیا توان یافت
 از چجاست ترک دنیا همه عبادتهاست که ترک اند دنیا را من کل شیء دنیوی و چون
 دنیا خلق را از حق محاسب آمد بلبنت و غش کرد که الدنیا ملعونه و ملعون اقدیها
 اما اینجا هشیارند که اسباب دنیا بقدر کفایت ملعون نیست و آنچه ارادت بر کفایت
 بود چون در خیرات و حسنات صرف شود آن نیز ملعون نیست از منجاست عبرت
 نیست دنیا بد اگر کار کسی کنی بد بشود گر عزم دنیا رکنی اما اگر دنیا کسی را
 در راه و در آزار او است نفس و تنعم و لذت و صرف کنند با مقید گرداند آن
 ملعون باشد اینجا گویند عبرت گریخت اگر از معنی آمده است به کار و نیت
 ترک دنیا آمده است اما در منظور خداوند تعالی دل بنده است نه
 ظاهر بنده ان الله لا یُنظر الی صُورکم و لا الی اَعْمالکم و لا الی

نیز نظر الی قلوه حبس پس اگر ظاهر بند باشد ظل موثقی بود باید که دل که منظور حق است
 از محبت دنیا خالی دارد که حبس الدنیا سبب دیده دل است چون دل نماند احوال
 آخرت همه بر او پوشیده گشت از اینجا است که همه بیست و چهار هزار پیغمبران صلوات الله
 علیهم آمدند همه گفتند حبس الدنیا را که کل خطیة پس محبت او در دل است
 اگر محبت او در دل نبوده همه عالم و دوست او بود و در ملک او بود هیچ باک نبوده معنی
 که سلیمان پیغمبر علیه السلام را ملک عالم همه بیست و شکرست بود و چون محبت آن در
 دل مبارک بود گوئی نبوت تا بان هم سرزایدان بود و اگر دست کسی از دنیا خالی
 بود اما در دل او محبت و طلب دنیا بود گوئی با همه دنیا بود گوئی عالمی بود چهار صد
 عند حق علم او داشت و کار او جز علم گفتن و طاعت دیگر نبود اما محبت دنیا در
 آلوده بود بر پیغمبران زمانه و حق آمد که او را گوئی اگر چه در روز و شب در علم
 و طاعت میباشی و چهار صد عند حق علم او در ای چون ولست محبت دنیا آلوده
 است هیچ شایسته از تو پذیرفته نیست خوش گفت هر که گفت بیست صد جهان
 علم با معنی بهسم و در رخ آرد بار با دنیا هم است بر او و اتمه شکست که او در
 در میان ما افتاده است اگر طعیب کافر را گوید که نسلان چیز مخور ترا از یا نکار است
 در حال ترک سوره کریم یعنی خوریم یک کب و بیست چهار هزار پیغمبران صلوات الله
 علیهم آمدند همه گفتند حبس الدنیا را که کل خطیة محبت دنیا سر همه خطا
 است هیچکس از ما دست از دنیا باز نگیرد و ما شب و روز در طلب دنیا پس
 همچنان بود که طعیب کافر را آنچه گفت استوار و استستی و یک کب بیست و
 چهار هزار پیغمبران را استوار استستی گوید اینجا ایمان کجا و مسلمانی کجا از اینجا

گفت بهیت ترک و نیاگیر تا دینیت بود و آن بده او دوست تا اینست بود و بدان آ
 بر او در جهان یا عابد است یا عارف زیرا که عاید نظر بر خاقتت و اردو عارف نظر نمان
 وار و چون عابد در نهایت ما عابد ناک حق عبادتت گوید و عارف ما عرفانست
 جمع معرفتت اثبات شکر و دست آید اے بر او در قوت تن عارف خدمت است
 و قوت دل مجبان قربت است و قوت روح مشتاقان مشاهدت است و قوت ستر
 عاشقان و صلت است تن چون قوت خدمت استیفاکن تا بسدده المنتهی بر آید و دل
 چون قربت استیفا کنند خلوت خانه است غنم رزنی لیلعینی و یسقنی در آید و روح
 چون بعزت مشاهدت عزیز گردد و از غش مجید قدمگاه سازد و ستر چو بتشریت و صلت
 مشرف شود و بنجو و شود و نیاز عاشقی گوید اے روح در وریا مشاهده غرق شواست
 سر بدست مشغول شواست تن چون چشم از خدمت و رهین ندست بر دوخته تمام
 بر فرق صورت خلوتان زن است و دل چون پروانه وار نو در ابر شمع قربت بسوی
 خیمه محبت بزارک در جات زن است روح چون در دریا مشاهده غرق شدی سلطان
 بجوبی اے سر چون بد دست مشغول شدی سبب محبتی بگویی اے من ترا بر
 سلطانی آورده اند بسیارانی را نمی شواست دل ترا بر اے انا الحق و کلمه حق
 بر آورده اند بهر سو اے مراد اے روح بر ابرج جلال شعی است تو پروانه شد اے
 معز و رقص بحر شهود صدقی است تو در و رو با و هم خانه شواست بر او در کشف جمال در
 نانش آرد و کشف جلال در گدازش آرد و نانش موجب سر در گردوان گدازش از
 سبب بوز آردستی سر در او انبساط است فی الظلال لیک مستی شتاب
 بوز جاشیه بساط بنور آرد و خیر موشی صغفا مژده انبساط درستی سر در لکن

کتابخانه عمومی آستان قدس رضوی مشهد

تَرَائِيْ نَبْرَهُ تَوْفِيْقٌ بِرَعَايَتِهِ بِسَاطِرِ نُوْرٍ مُّوَسَّطِيٍّ بِتَوْزِيْنَتِ الْيَكِّ عَارِفَانِ اِزْكَشْفِ
 جَلَالِ اَوْ بِرَعَايَتِهِ اَنْدُ مَجْبَانِ اِزْكَشْفِ جَمَالِ اَوْ خَوْرَمِ اَنْدَانِ بِرَعْمِيٍّ مُّوَجِبِ نَهْرٍ اَرْشَادِيٍّ
 اِسْتِ وَاَنْ خَوْرَمِيٍّ سَبَبِ بِنْدِگِيٍّ وَاَزَادِيٍّ اِسْتِ مَجْبَانِ بَكْشْفِ جَمَالِ اَوْ شَادِوَنْدِ
 عَارِفَانِ بَكْشْفِ جَمَالِ اَوْ اِزْ بِنْدِگِيٍّ خَوْرَمِيٍّ اَزَادِوَنْدِ مَجْبَانِ وِرْمَشَاهِدِ جَمَالِ اَوْ خَلْعَتِ
 اِقْبَالِ يَابِنْدِ عَارِفَانِ وِرْمَكَاشْفِ جَمَالِ اَوْ قُوْتِ دَلَالِ نَازِ يَابِنْدِ بَرَانِ اِقْبَالِ مَجْبَانِ
 مَحْرَمِ وِمَالِ شُوْنَدِ بَدَانِ دَلَانِ اَنْدَلِ عَارِفَانِ فِرَاخُوْرِ جَمَالِ شُوْنَدِ بِتَجَلِيٍّ جَمَالِ فِئْتَلِ
 اِمْكَانِ سَبْكَشَايِدِ وِنْدِ اَمِيْكَنْدِ هَلْمُوْا سَعِيٍّ مَسْكُوْرَا سْتِ تَجَلِيٍّ جَمَالِ اِسْتِ كِبَارِ بَرْمَنْدِ
 خَتْمِ اللّٰهِ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ وِنْدِ اَمِيْكَنْدِ اَلْحَدْرُ اَلْحَدْرُ اَيْهَا الْمَاءُ وَاَلْمَدْرُ اَوْ رَاوِ
 سُلْطَانِ جَمَالِ عِمَارَتِ كَمْتَدِهْ اِسْتِ وِسُلْطَانِ جَمَالِ غَارَتِ كَمْتَدِهْ اَوْ اَنْ كَشْفِ
 جَمَالِ اِنَّا بِنِيِّ السَّيْمِ وِرْزَمَانِ كَشْفِ جَمَالِ اَهْلِ قَوْمِ وِرَاوَانِ كَشْفِ جَمَالِ
 وِيْدِ بِلَا مَنِّ اَبْدَانِيٍّ بَلِيْغِ وِرْزَمَانِ كَشْفِ جَمَالِ وِيْدِ مِيْلِيٍّ نَرَحْنِيٍّ جَمَالِيٍّ وِرَاوَانِ كَشْفِ
 جَمَالِ مِرْوَانِ دَسْتِ وِرْوَا مَنِّ نَازِمَا كَمْتَدِ كَلْمَتِيٍّ يَا حَمِيْرُ اَوْ رِزْمَانِ كَشْفِ جَمَالِ
 نَازِمَانِ پَا سَ وِرْوَا مَنِّ مِرْوَانِگِيٍّ اَزْدِ اَسْمَدِ شَدَّ حَالِ نَبَا عَاشِقِ بَرَا نَسْتِ كِهْ اَوْلِ اَوْ
 هَمْدِ لَطْفِ بُوُوْ وَاَخْرَاوِ هَمْدِ عَطْفِ بُوُوْ اَوْلِ اَوْ بُوُوْ صِلِ مَقْرُوْنِ كَمْتَدِ وَاَخْرَاوِ بَهْرِ مَحْرُوْنِ
 كَمْتَدِ بَا زَرَا اَوْلِ سَلْطَفِ وِرْوَا مَنِّ اَزْدِ پَسِ بَقْمِ حَشْمَهَا بَرُوُوْ زَنْدِ پَسِ نَشْكَارِ اَمُوْرَنْدِ
 اَلْعَشِيْقُ اَوْلَهْ نَقْلٌ وَاَخْوَهْ قَتْلٌ كَمْتَدِ سَرَا يَمْنَعْنِيٍّ اِسْتِ شَهِيَا زَوْجُوْ هَمْتِ كَلِمِ لَطْفِ
 حَقِ خَوْشْكَوَارِ وَصَكْمَهْ رَيْبَهْ وِرْوَا مَنِّ اَمْدِ وَاَزْرَاهِ اِنْبَا طِ اَسْرَجِيٍّ اَنْظُرْ اَلْيَكِّ
 بَكْشْفِ نِيْطِ قَضَا دَفْعِ اَنْ اِنْبَا طِ اَبُوْزَنْ لَوْنِ تَرَائِيٍّ وِيْدِ بَا مِرَاوِشِ يَدِ دَخْتِ
 تا بَدَانِيٍّ كِهْ اَوْلِ عَشِقِ قَتْلِ بُوُوْ اَخْرَشِ قَتْلِ بُوُوْ اَسْ كَلِمِ حَشْمَهْ رَا كِهْ نَبُوْرِ تَجَلِيٍّ مَسْوَدِ

شدہ میل لہن ترانی مجرد عشق نکلند اما بنا بر عشق بر خستل است اسے غلیل و عیون سے
 را کہ صدف در وجود حبیب خواہ بود بکار و قطعیت ذبح نکلند اما بنا بر عشق بر خستل
 است اسے حبیب و نہ اینک در صدر رسالت است بنگ عداوت مشرکان
 نتوان شکست اما بنا بر عشق بر خستل است اسے مہمان جانہا مکرم را کبر امت
 قربت و زلفت و رانتظار نتوان داشت اسے عارفان دلہا و متور را با نور
 ایمان و ایقان با تشریح نہر نتوان سوخت اما بنا بر عشق بر خستل فائدہ بدان اور
 برادر از ادلیا کے خدا کے جہان چہار نہر تصور اند مگر یکہ گیران شناسند و حال
 حال خود را ندانند و اندر کل احوال از خود و از خلق مستور باشند تا اجبار برین را
 است و اما آنچه اہل حل و عقد اند و سر شہکان و رگاہ حق اند سید اند کہ مرایشان
 را اختیار خوانند و چہل دیگر کہ مرایشان را ابدال خوانند و چہار دیگر کہ مرایشان را اوتاد خوانند
 و شہ دیگر کہ مرایشان را نقبا خوانند و یکے مراد را قطب خوانند و غوث خوانند
 و ایچکہ مریکہ گیران شناسند و اندر کار ہا یکہ گیر محتاج باشند برین باب اجبار مرد
 خواجہ اولیس قرنی را در عالم بصورت ستور بنان پوشیدند تا بزم مصطفیٰ
 کس اور انشا حنت روز قیامت اورا حشر کنند بہفت نہر ار ملک را بصورت
 او در ظہور آزند تا کس را برور راہ نبود ہر کجا در آن اقطاع و جوانب ملک و ملی
 بود بر و زید و در و آن برسینہ پاک مصطفیٰ علیہ السلام بود از خواجہ اولیس
 قرنی خبر داد و در میان صدیقان صحابہ روز قیامت خطاب بر اہل سعادت
 آن باشند کہ شما ہر اسلام روید او اولیس قرنی را گوئید کہ آفتاب قیامت
 امروز خستل گین تا بد تو بیاد و زبان شفاعت بر مہجران امت محمد برکت شالی کہ

حکم با انبیا که بعد و موسی گو سفندان قبیلہ ربیعہ و مضر امروز از
 مجرایان است محمد و مرکب تو فیروز و نسب سائیم و پیش تا درین عالم بود خوشین
 را از خلق بیان نگاه داشت که هیچکس در آن قبیلہ که و بے بود خوار تر از او
 نبود و هر کجا و قبیلہ سنگی زوہ آمده بودی و روی انداختی و همه بازی
 و استحقاق بگردندی و مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم در صدر نبوت
 خویش ذلت لوح و ولت او چنین میخواندانی لا جلد نفس الرحمن من جانب
 الیمین چون ہرم بن ریاض رضی اللہ عنہ خواجہ و پس را بید گفت یا ولین
 حدیثی عن رسول اللہ ما خیر من انما رسول اللہ روایت کن
 تا از تو یاد گیرم گفت من لطافت آن ندارم کہ بر من گردانید و مرا محدث
 و شتی سازند ہم ترا زین شعلے دارم مرا مذکور دار این چنین قطعہ از سینه
 ما بر کرده است حدیثی کہ ما مانده ہرے انزالہ الا للہ و امن ما گرفته است
 ما را بجیرے دیگر ننگزار و در جمع السارین مسطور است کہ از اولیا خداوند
 عزوجل سید و پنجاہ شمش کس انکس انیکہ ہمیشہ در عالم سیر بودہ
 اند چون یکے ازین عالم میرود و دیگرے بجائے اومی نشیند تا این سید
 و پنجاہ و شمش کس کم نشوند و این سید در پهل و ہفت و پنج رسد و یکے
 کہ قطب عالمت کہ بیکت در جو مبارک او عالم برقرار است و چون یکے
 ازین عالم برود و دیگرے نباشد کہ بجائے او بنشیند عالم برافتد و این
 قطب چون ازین عالم میرود و دیگرے از میان آن سہ بجائے اومی نشیند
 و از ان پنج در سہ می آزند و یکے از ان ہفت بجائے پنج و یکے از ان

چهل بجائے ہفت میرند ویکے رازان سید بمقام چہل می آرند ویکے راز
 جملہ خلایق بمقام آن سید می آرند تا این سید و پنجاہ و شش مدد و پنجاہ و شش
 کس در تمامت عالم ہمیشہ سعی باشند تا برکت قدم ایشان پہنچے جائے برسد و ایشان
 زندگانی چنان کنند کہ هیچکس ایشانرا نشناسد بظاہر همچو دیگران باشند و باطن با
 حق کہ محبت و ولایت و معانی بدرون تعلق وارد نہ بیرون و کمال قدرت ایشان
 چنان است کہ خاک و باد و آب و آتش و سحر و کوه مانع نمی آید اگر در مشرق اند
 اہل مغرب را سے بنیند و سخن ایشان می شنوند و بہرہ و بجز و کوه و دوشت در نظر
 ایشان یکسان است بطرفہ العینے از مشرق بمغرب روند و از مغرب بمشرق آیند
 و بساعت بر عرش روند باز آیند و مانند این بسہار است عنقہ ایشان ہمیت
 صاحبان کہ عالم دل دارند و در نکتہ تمییز محرم اسرار اند و بر آئینہ سفارشان
 رنگ نیست و زانو سے ز نقش دون حق نیز آرند و فائدہ بدان اسے برادر
 ساروندہ از چہار عالم ناسوت و ملکوت و جبروت و لاہوت گذرد بمقصود نزدیک
 و تا از یکے ازین عالم نہ گذرد ب دیگر عالم نرسد ناسوت عالم حیوانات را گویند و تا
 دیگر ناسوت صفات نفس است و دومینہ است و فعل این منزل از حواس خمس
 است چون خوردن و پوشیدن و دیدن و شنیدن و بوییدن چون برین
 و مجاہدت ازین عالم بگذرد بعالم ملکوت رسد و آن منزل فرشتگان است و
 فعل این منزل تسبیح و تہلیل و رکوع و سجود و قیام و قعود است و آن صفات
 قوت عاقلہ است و جملہ حمیدہ است و چون ازین منزل بتبارک النظر الیہا بگذرد
 بعالم جبروت رسد و آن عالم صفات خاص روح است چون شوق و ذوق

و طلب و بد و سکر و صحر و نمره آن قربت است بذات مقدس و چون ازین صفت
 خاص مجرد شد بعالم لاهوت رسد که اشتغال بصفتاب حجاب ذات آید
 ذَاتِ الِی رَتَبَتِ الْمُنْتَهَى و آن لامکان است و از اسما نه گفت و گوے است
 و نه جت و جوے است چون اینقدر شد اکنون بدان اے برادر مردمان ششم
 اندیکے حریص خواهی گنده موع دوم تا سب بتدی سیوم عارف نهتی حریص موع
 مرگ را یاد کند و اگر کند برائے آن باشد که بروینا خود تا سفت نماید و بگویش آن
 مشغول شود و ذکر موت اینچنین کس را از خداے دور گرداند تا تاب مرگ را
 بسیار یاد کند تا بسبب آن از اول خوف و خشیت زاید و بناے توبه و فنا
 کند و اما عارف نهتی دایم مرگ را یاد کند که وعده لقاء دوست است و محب هرگز
 وعده گاه دیدار دوست را فراموش نکند عامل آنست که ذکر مرگ دل را منغص
 کند و لذت آنرا کمتر گرداند و هر چه از لذتهاے بر آدمی است منغص گرداند از
 اسباب نجات بود و اشارت قول نبوی بر نیست که فرمود اَلْخَوْفُ وَ الْوَاذِعُ كَرَاهَا
 دِمِ الدَّائِمِ كَفَتْ ذَكَرَ مَرِغٍ لَذَتَهَا رَافِعُ كَفَتْ مَا امِید شَمَا اَزَانِ مَنقَطِعُ شُو و رُو
 بحق تعالی آید عایشه رضی الله عنہا پرسید یا رسول الله کسے را با شهیدان فدا
 حشر کنند گفت نَعْمَ مِنْ بَدِ كَرِ الْمَوْجِ فِي الْيَوْمِ وَاللَّسْلَةَ مَحْشَرُونَ مَرَّةً كَفَتْ
 آرسے کسے که مرگ را شب و روز بست بار یاد کند کعب اجبار رضی الله عنه گفت
 مرگ را شناخت مصیبتها و غمهاے دنیا بروے آن گشت آورده اند چون بکسے
 پیش عیسی علیه السلام مرگ را یاد کردی خون از اندامش بچکید پس اے برادر
 بر توبه و ادب شبها روز سے کمتر از آن مباش که مرگ را میت بار یاد کنی

و با استعدادان بعد از امکان مشغول باشی و منتظران باشی که رسد و از امام نوری
 رحمة اللہ نقل است کہ گفت پیرے را دیدم در مسجد کوفہ میگفت کہ سی سال است
 من درین مسجد متظرم کہ مانند ام تا کے بیاید تا خیر چیزے بفرمایم و از چیزے
 باز ندریم و برابر کے و کسے را بر من چیزے نیست **فانکہ** بدان اسے
 برادر سلام و دعا از شرف منبری مطالبہ کند و مقرر برادر گرد و مکتوب آن برادر
 رسیدہ است و ذکر اشتیاق در مکتوب رفتہ ہر آئینہ الحبت لیکون لکون الاستفا
 چون آن برادر را دعوی سے محبت است لکن بدین البرہان ازینجاست
 کہ بیگویند دعوی در غایت آسانی است اقامت بر بیان بر دعوی و رعایت
 دشواری است اسے برادر این مسئلہ الیت کہ کرمی نکند بہوش باش کہ
 بیح مدعی را بے برہان نمیگذارند آن شنیدہ کہ خلیل اللہ چون نزود لعین
 انجام کشید و منجمن نہاد گفت جسی اللہ برہان را مطالب گشت تا ہنوز در ہوائے
 بود کہ جبیریل در رسید گفت **ہا لک حاجتہ** برہان این آورد **ایا الیت**
فلا وان شنیدہ کہ روزے پیغامبر علیہ السلام عارثہ را بیدید گفت **کیف ابحت**
یا حارثتہ گفت **اصبحت مؤمناً حقاً** این از عارثہ دعوی بود بر حقیقت بیان
 خویش لاجرم پیغامبر علیہ السلام بے محبت و برہان اورا نگذاشت گفت
ان لکل عت حقیقہ ایمانک تا این برہان آورد و **عرفت نفسی عن الدنیا**
 و اسنہرت لیلی و اطبات نہاری و استوعبت ذمہم و فضلوہم و ہدایہم و انظر انہم
 بلذاتہم و انظر انہم لایحیون و انہم لایموتون و انہم لایحیون و انہم لایموتون
 برہان بر دعوی خویش این آورد اگر عارثہ این برہان نیاوردی آبرویش

پیش حضرت رسالت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم رخصتہ شدی و آنکہ گویند وقتے
 عزیزے در جاستہ از درویشان رسید گفت السلام علیکم و گفتند
 تو کیستی گفت بندہ درویشاںم آن جماعت کیے را گفتند بر خیز و این را در بازار
 بیرو بفروش اور در بازار بر دزد و خست چون خریداران عزیز را در خانہ بردو
 کار و بارش و بد حیران ماند گفت سبحان اللہ چون تو بندہ کے بود اسے بزرگوار
 سر این کار مرا بگوئی و برو در کار خود شو گفت اسے خواجہ من دعویٰ کردم کہ
 بندہ درویشاںم از من طلبید مذہربان این بود کہ دیدی پس اسے براور بند
 امکان راہ یعنی باید رفتہ از دعویٰ دوپایید بود و اگر نہ بر بان طالب شوی
 و این کار من و تو نیست کہ کار مردان از مختار محال است اسے برادر بندہ
 چون گفت کلا اللہ الا اللہ روئے از ہمہ گرو ایند و دعویٰ سے محبت خدا سے
 کرو کلا بد من الیستہ چارہ نیست از گواہ و اگر نہ بجز و دعویٰ بے بیایدی
 بود چون گفتیم کلا اللہ الا اللہ دعویٰ کر ویم کہ جز تو دیگر سے نیست بر بان
 پر دستی این دعویٰ آن بود کہ نہ قسم مگر از و امید نہ ایم مگر بد و چون
 از دیگرے تبر سیدیم و بد دیگرے امید و شستیم بر بان پر دعویٰ ماند و دعویٰ
 بے بر بان دروغ بود و ایمان سانی فردا ہی بکار نیاید و همچنین اگر مخلوق سے مارا
 ہی بنید و نظر او تو اتم کہ معصیت کنیم و خداوند مارا ہی بنید و در نظر او روزے
 صد معصیت پیش میکنم پس این از انست کہ از مخلوق تبر سیدیم و از خالق تبر سیدیم
 و ہر کہ از مخلوق ترسد و از خالق ترسد مومن بود یا کافر ازین جملہ تفریق معنی آن بود کہ
 بجز و دعویٰ ہی بکس را بے محبت و بر بان نیکدارند بلکہ از جملہ کذابان مشہورند

مردیکہ از بند مہمتی خویش دعویٰ طلب خداوند ہفت آسمان و زمین کرده است
 بے حجت و برہان کے گزارند اسے براور چنانکہ زرد نقرہ را با آتش امتحان کنند
 تا خالص از مغشوش جدا گرد و پھین مومن را ایلائے گوناگون امتحان کنند تا مخلص
 از منافق و مدعی از محتق صادق از کاذب پدید گرد و جمہل تکالیف کہ در واردینا
 ہمین امتحان است خواہ بلا بربخ و خواہ لغت و راحت - فائدہ بدان
 برادر ہیبت و رکوعے تہان رفت ہمہ عمر در یگانہ چون برہمن پیر بہ بتخانہ باندیم
 اسے نشستی دنیا بجدی است تا بزرگے گفتہ است *الدُّنْيَا كَنْفِيتْ اَدَمَ دُنْيَا*
 پانچخانہ آدم است پس کہ ام دل بود کو پانچخانہ را در دست وارد ویران تنعم و لذت
 گیر و چل ساز و تقاضاست کہ دنیا اقطاع شیطان است چون کسے دست بد
 نیازند آن ملعون گوید میدانی کہ ایمان و دین خود را باختہ ام و دنیا را
 اقطاع ما گردانیدہ اند و ہر کہ دست با قطع ما زندہ اجرم ایمان و دین خود را
 با وہ فائدہ بدان اسے برادر ہاں معرفتہ گفتہ اند بتان عوام سہ اند حسب
 شہوتہ شکم و حب شہوتہ فرج و حب زن و فرزند و بتان خواص نیز سہ اند
 حب مال و حب جاہ و حب آراستہ ظاہر و بت سقیم نفس کافر است کہ *سَلِّ*
ہمہ بتان اوست النفسُ العَظِیْمَةُ الْاَکْبَرُ از نیجاہت کہ شرع فرمودہ
 است چہا و گردن بانفس کافر چہا و اگر است آنجا کہ گفت کہ *وَجَعَلْنَا مِنَ الْجَہَادِ*
اَلْاَضْمَرِی الْجَہَادِ الْاَکْبَرِ کافر البشمیر و در بتوان کہ و نفس کافر
 دشمنی است و رونی دور گردن او کسے را روکے نیست و از شر و سے
 کسے رایسے نیست چنانکہ انصاحب نظر گفتہ است ہیبت برہمن را بت

اندر خانه باشد من تیز رویم که هر پوشیده اندر دل بت بدیش می باشد
 چون تبار عوام خواص معلوم شد بیاید و التزم که ما را بت پرستی پوشیده
 است و کافر است پرستی ظاهر و فرق همین پیش نیست لکن در خود حکم
 حال تبار و زنا بود و نه عبودیت و استقامت انصافت جوایز ان نیست چنانکه
 زایشان گفته است پرستی پوشیده بسته خدمت بت کردم و درین
 پیش زار هوس میکنم از او چه پوششم و از او چه بپوشم چه بنده را از خون حجاب
 گرو و از آنحضرت بنده را بنده و مستند کند و در نظر طالبان حق آن بت است
 هر چه خواهی گویش اگر صورت شک در میان نبود آنچه معنی بت است
 موجود است ازین جهت اورا بت میگویند چنانکه گفت همیشه بت پرستم
 بت پرستم راست گفتم آنچه پرستم و است برادرش نفس که سر هر دو است چه
 خواهی شنید که هر خواست نفس کافر است که خداوند را خدای خود
 خود خداوند بود و در مطلوب خود نیکی که حقیقت از خلق طلب کرده است که
 شمار برود و گویند و همه ستایش او را کنند نفس کافر از خلق طلب میکند تا
 همه ستایش او را کنند و همه شمار او را گویند و همه طلب کرده است از خلق
 که همه فرمان او کنند و بیفرمانی او دور با شنیدن نفس کافر طلب میکند از خلق
 که فرمان او کند و از سب فرمانی او دور با شنیدن و حقیقت طلب کرده است
 از خلق که همه صفت کنند او را بطلان کرم نفس کافر طلب میکند از خلق تا
 همه او را صفت کنند بخواؤ که هم و حقیقت طلب کرده است از خلق
 که همه را رغبت بدو بود و همه را خوف از او بود نفس کافر طلب میکند از خلق

کہ ہمہ را رعینت بدو بود و ہر را خوف از دبو نفس کا فر طلب میکند این جسد
 صفات خداوندست جل و علا کہ نفس کا فر خود را دعویٰ می کند و از ہمہ
 خلق آن می طلبد و تا این دعویٰ و راومی کا زکتہ دعویٰ خدا می آرزو
 بنزد نبی کہ فرعون ہمین را خود کہے دید و این صفات ہمہ و ر خود خیال
 بہت - انا ربکم اکلے او دعویٰ کرد و این گمان مہر کہ این صفات
 دروے بود و درین وقت نیست و ہمہ نفسہا ہمین صفات است و ہمہ
 نفسہا ہمین دعویٰ است اما دشمن کا گفتہ انا ربکم اکلے او بہر کجا
 اورا خوف کشن نبود کہ برتر ازوے در وقت رسے کہے نبود لیکن نفسہا
 ماتہر کہ اگر دشمن کا بگوید خیال کہ او گفتہ در حال کتبہ و بس فرعونے
 اورا اشکال بہ نفسہا کہے مارا پو شدہ است فرقا نیست ازین جا
 ان وقت نظر گفتہ است ہیئت تو کہ خود را ہمیدانی مسلمان گوید اسے
 بارے ہر را تو دیکہ شد کہ دستہ نوزاد ہر بندم ہ اسے بر اور با کہ
 نفس کا فر خود اسے غر و جل کہے بر نیاید اگر یک طرفہ العین دعویٰ مسلمان
 نفس کا فر اوست وہ صد زمار بر میان بندہ و عدبت و پیش ہند نیست
 کہ گفتہ ہیئت ازیرم کا فر کہ مارا و رہا و دستہ مسلمان و بیان کہ تر تھا وہا
 با کہ کہ اورا ہیچ وجہ ال خیر نہانی دارے است این بناشی و چون نہ کہ
 مسلمان کی کہند و از خود ہر اسنی و پاکی نمایا اورا استوار نہادی تا اورا
 استخوان کنی چنانکہ پیغمبر علیہ السلام با عصہ و تاج فرست کردہ است
 بیخے از اہل انصارت منکرید کہ چون نفس سلیمان پیغمبر علیہ السلام

دعوی طهارت کرو و از خود ہمہ پاکی و بروئے گمان بد بردار استوارند
 تا اورا امتحان نکر و خواستن ملک و نیا و بادشاہی بے شرکت بر آ
 امتحان نفس بود تا گفت دَبِّ هَبِّ مَلَكًا لَا يَنْبَغِي لِاَسْحَادٍ مِنْ بَعْدِهِ
 کہ غایت و نہایت مراد نفس در دنیا ملک و بادشاہی است لیکن چون
 ایشان سرجمہ اہل معرفت اند و شرف نفس کافر و مکرویلار او چنانکہ بہت نتوانند
 اند استوارند داشت تا اورا امتحان نکر و کہ چون حقیقتا لے شرکت بداد
 و باد وجود ہمان ملک لے شرکت بچنان بود کہ پیش از ملک و بادشاہی بوم ہمان
 تر بیل بافتی دید و قرص جوین بفر و خستی سیکے بد رویشان دادی و سیکے
 یا سیکے افطار کردی چون خوف پناہبران از دست شرف نفس حنین بودال
 دیگران بگو چگونہ بود از بیجاست کہ زندگان راہ طریقت و طالبان ملک
 حقیقت از دست نفس کافر خونہا خورده اند و از مکرو و شر او دست از خود
 و از کار خود شستہ اند خود را بہلاک سپردہ اند آنکہ ششیدہ بعضے
 سالکان زنا رہتہ اند و در بت خانہ در آمدہ اند از نفس کافر بودہ است
 چنانکہ گفت بیت اسے برہمن بارودہ رو کردہ آسلام راہ یا چومن
 مگر راہ اور پیش بت ہم بازمیت و قائلہ بیان اسے بزار سیکے از
 متناجج و رو اقععات خود خواہہ معروفہ را دید از زیر عرش از کمال سکر
 نعرہ زد خطاب حضرتت بلانکہ رسید مکتی کحل این کیست در
 فریادوسے از چہیت واد میداند بعلم قدیم ملائکہ گفتند بار خدا یا این
 بندہ تست معروفہ است خطاب حضرتت عزت بہ ملائکہ رسید

نیا ملا و چکنی معروف است حضرت ماست هشتاری او بدیدن با بود اسکے برادر
 از باب صدق از تہد یہ یہ سائل الصادقین عن صدق قہلم ترسان واصحاب طاعت
 از تیرانہ المخلصون علی خطر عظیم لرزان و عباد و زبا و عارف و عالم اینست
 تیج بے نیازی ان اللہ یعنی عن العالمین سرگردان اگر گرفت گرد و گویند ما
 قدر اللہ حق قدرہ و اگر عبادت مشغول شوند گویند و ما امرح الا لیعبدہ واللہ
 مخلصین و اگر از ہر دو کراہت گویند و ما خلقت الجن و الانس الا لیعبدوہ
 و اگر فائل ہشتیمہ گویند ان سرک لیسند یذ العقاب و اگر شفیق طلبہ گویند
 لا تکلمون الا من اذن لہ الرحمن و قال صوابا و اگر خود یا غیرے نظر کند
 گویند لین اشترکت لیعبطن ستمک و اگر خواهد کہ درون خود موسے کند گویند
 ان علیکم حانظین و اگر خواهد کہ درون خود بازار سازد گویند لعلم الت و حنی
 و اگر گوشتہ جائے کند گویند این المفسر و اگر گز طلبہ گویند و الیہ المصیر و اگر
 فایح شہید گویند و الذین سبھا و فینا کھد بہم سبکنا و اگر بہد کند گویند
 یحضر برکت من شایع و اگر این کرد گویند اذ امنو مکر اللہ و اگر یاز کند لا مجال عما فعلوہ حضرت
 سلمہ اللہ علیہ و آلہ وسلم شبہ شہخت چون بر فاست ہفدہ تار موسے پیہ
 گشتہ بود پر سیدنا این بہ حال است گفت سورہ ہو و درشس بر اعرضہ کرد
 این اثر ان خطابست کہ گفتند فاستقم کما امرت اگر علیہ و پر چشم گوئی
 بالیہا اللہ من قہ فاندس و اگر از کلیم بیرون آیم گوئی فایحی ہمہ عجزا حبیلا
 مراجعہ باید کرد و گفتند یا محمد تو راست میطیسی و ما از تو سرگردانی بنخواستیم یا محمد بیخوابی
 کہ با حساب بسربری و بگوشہ نشینی و ما میخواہیم کہ در ہر نفسے ارا با تو و ترا بہن

عدد هر ارگونه حساب بود و اگر شاد است بنیم گویم لا تقربح ان الله لا يحب الفحش
 و اگر تنگ است بنیم گویم و لقد نعلم انك كفيق صمد ركب بما هو لودت
 و اگر عبادت بسیار کنی گویم طله ما امننا لنا عليك القرآن لتشي و اگر
 طاعت کم کنی گویم و استبكي و مر بكت و اگر خبی گویم تم ایل و اگر درون پرده زنبی خوش
 بینی گویم لبس هذ اعتبه افاث و اگر آسان فریزی گویم و عند و عن نيك
 الا مری و اگر سخت فریزی گویم و اخفض جناحت و اگر رف کنی گویم و اغلط
 بلهم و اگر غف کنی گویم و لو كنت فظا غليظا القلب لا تقضوا من حوائك
 و اگر سب کنی گویم و قل اللهم في القسهم قولا لا يلبغا و اگر مبالغت کنی گویم و قل
 اللهم قولا لا يسوء رازبه سرگردانی شسته خاک را که کیت و برین ماتم و مصیبت
 صد نوم بر جان خود نمیکنند پس چون خرمون طاعت که بوقت نزع و قد منا
 ابلی عملوا و بیا دسے نیازی برود پس سینه آبادان که در حالت سکرات بوه
 و دل اللهم من الله هاله لکون و یحسبون خراب کند پس روه که در احد از قبله
 بگردند پس اشار اور شب تخمین بجان خوانند سیکه را گویند فوهة العزوة
 و دیگر را گویند فوهة المصومین روه سے میاید که هیچ طاعت باز نگرود و توبه
 می آید که از هیچ مصیبت نیندیشد غیل الله از تجانه آزرین و صبحیح المصی من
 الملیت پیوان کفغان از سر اسے نوح بگرد و نوح بحر الملبث من الملی میدان اثبات
 آدم برین خطا سے ذات مومند و نفی الیس را برین که اثبات طاعت سودنا
 چنانکه لومم البشر خوانند گانرا هم از عدل راه است لا بشر ای یومئذ
 یلخص من براندگان را در راه است چنانکه سیمایم و یومئذ من انوار السجود

بیان است *يَعْرِفُ الْجَاهِلُونَ بِسَيِّئَاتِهِمْ نَتَان* است فائده بدان است برادر
 آنکس که در ماتم نصیبت خود گرفتار بود و حالش چنین خراب و زار بود آن بچاره چه
 دیگری را یاد خواهد کرد. چه باکس خواهد گفت چه خواهد نوشت همچنان است که
 آن برادر دل ماندگی کرده است اسے برادر عمر گذشتہ در مگ رسیده و سفر
 آخرت پیش آمده خوف و حیرت آن فر گرفته که چون ملک الموت در رسیده گوید الهی جان این بنده برشتا
 قبض کنم یا برشتادت نمیدانم جواب آن من چه خواهد شنید هر که ایت این بود و سوره بود ازینجا گفت برانده
 شناخت نام پییت + خوانده خاندانم + ای در کار بقایت دشوار است نه چنانکه هر کسی می پندارد و یا
 به گفته دشمنیدے روزگار میگذارد آنکه او در بتخانه زاده شده است دور
 بتخانه پرورده شده است و پیش بت در سجده عمر تمام کرده است او چه گوید
 و حالش چه بود و رحمت بر آن بچاره باد که گفت ایست سوده گشت
 از سجده راه بتان پیشانیم + چند خود را بهمت دین سلمانی نهم + اسے بر بمن
 بارده رو کرده اسلام را + یا چون گمراه را در پیش بت هم راه نیست + آبرو
 بهشت و دوزخ جدا بسیار دارند جمله اقوال و افعال ناپسندیده و اخلاق حمیده
 در بار بهمت و دوزخ انداز بهت آنکه هر راحت و آسائش که بر آدمی میرسد از افعال و احوال پسندیده
 و اخلاق حمیده میرسد و هر سختی و مشقت که بر آدمی میرسد از افعال و اقوال ناپسندیده و
 اخلاق مذمومه میرسد پس هر که امروز از اقوال و افعال پسندیده و با اخلاق حمیده دارا
 گشت از دوزخ به آسمان بر رفت پس او را روزگار مریدان بود نیست که احوال بدگوار و نیک گوار را در پیش نماند
 بصفتی که در سجده نهاد و قولیش و اینکار مریدان بمنزله و فتوا است مر نماز را چنانکه بی
 دضر نماز نباشد همچین این گردش است تا شاید مستعد گرد و در مرتب

را در راه طریقه و سیر که بے این گردش و در طریقت روش خواهد چنان
 باشد که کسی خواهد بے وضو نماز بگذارد پس همه خلل امروز درین کار از نیجا است
 که بے شرط اینکار میخواهند هر کار بر شرط است تا آن شرط نبود انکار هرگز نبود
 همچنین اینکار بے گردش نبود هرگز از نیجا است که پیر راه رفته و فرزند و نشیب
 اینکار روید و از نفس خود بیرون آید و در نصیب خود آزاد گشته و آشنای
 اینکار شده بیاینان گردش در سایه دولت و خدمت کفش او مرید را
 حاصل آید پس هرگز این دروید پیدا بدین درد و غم و این اندوه سینه
 او نبرد گیر و خواهد که ازند سومات و از نقصان برون آید و خود را کمال مردان
 رساند صورت و معنی آدمی گردد و او را حکم مال و زمین بود و خدمت کفش کسی
 کردن کسی که کمال رسیده است تا او نیز راه کمال نماید و تربیت بشر و کند
 و از آفات و خطرات این راه ایلامت او را بگذارد اینست که گفت بهیت
 شاک او باشش با دشمنی کنن ؛ آن او باش هر چه خواهی کنن ؛ هر چه او
 کرد کرد ؛ حق دان ؛ هر چه او گفت راز مطلقه ان ؛ اما اینجا اینقدر لا بد باید
 دانست که کمال را گویند و کمال کسی باشد است بر او کمال کسی را گویند
 که او را چه چیز بود و شکیست تمام و طریقت تمام و حقیقت تمام و معرفت
 تمام هرگز این چهار چیز بود و مقتدا بود و پیر بود و شیخ بود و کمال بود و همچنین
 کسی پیر را نشاید و هر چه جز اینست همه ضلالت است چنانکه امروز شده
 است اکنون بدان اسے برادر شریعت را هست و طریقت راه است
 و حقیقت راه است و راه شریعت رفتی است تقییه ظاهر بود و حاصل آید و بود

و منب گرو و در راه طریقت رفتنی است تصفیه باطن به و حال آید و دل معفا گردد
 و قبول غیب را همیا شود از خود تبر کند و بحق تویی کند در هیچ حال نبود اشارت نکند
 و از خود عبارت نکند و اینکار جز بدو ام ذکر و ستم نماید و راه حقیقت رفتنی است استط
 اصناف را تا وحدانی الذات شود اے برادر از ما نم و مسیبت عالی مباش و بدین
 سلمانی که داری تکلیف کن که دور کردن که کافر و مشرک را از اسلام من و تو ننگ است
 و پیوسته و نصاری را ازین دین من و تو هرگونه عار است از چنان فریاد کرد و گفت
 بیعت نمیدانم که ما نام بدین صورت گرفتارم ۴ نه من هند و نه من مسلم نه من مرتد نه کافر
 اے برادر با همه خود پرستانیم و از خود پرست خدایه پرستی نیاید از مسجد راه بجا
 باید گرفت و همان بدید گفت که پرگفت بیعت در کوسه جان رفت همه عمر در راه
 چون بر من پیر به تجانه باندیم ۴ اے برادر کار و در بیعت ملک و ملکوت باقت
 و خداوند ملک و ملکوت باقت توان چشم حال کن تا حال که کیف بینی و آن گوش حاصل کن تکلام پیوسته
 و صوت بشنوی رحمت بر باد که گفت بیعت جهان پر از آفتاب و دیدم کوره
 جهان پر از حدیث و گوشها که فایده بدان اے برادر و روح الارواح آورده
 است که تیغ نماز یادگار است که متهر عالم صلی الله علیه و آله و سلم آورده است
 از عالم طهارت قاب قوسین اے برادر قدر تو کو تا ه است بمعراج نرسی و آن
 حشمت نداری که چراغ بدر خانه تو آید چه کنی کسوتی از اشراق طهارت در پوشی
 و با آسمان عهد مسجد حرامی میان هوستان ملک صفت روی اول بصفه بنده گان
 و رایی ایستاده بر قدم نیاز و آخرت بصورت دوستان بیرون آئی نشسته
 بر بساط رازت اعتراف بل حال لطافت خود در نماز جمله ارکان شرایع جمع کرده

در نماز معنی روزه هست و زیادت که روزه امساک است باینست و در نماز امساک
 هست باینست و زیادت که آنجا روا باشد که نجسی و برومی و عملها رو دیگر کنی و در نماز
 رو اینست و در نماز معنی حج است که در حج احرام هست و اهللال و در نماز تحریمه و
 تحلیل است و در نماز معنی زکوة است از دولت درم بخیرم بدر و لیش دهند
 تا بیا ساید اینجا آخر نماز اللهم اغفر لی و لوالدی و المؤمنین بگویند همه بیا ساید و در نماز معنی
 جهاد هست که چون وضو ساخت بدشال زره پوشیدن است و امام برشال
 مبارز است و قوم برشال لشکر در پیش صف در محراب که موقوف حرب است
 ایستاده و قوم از پس صف کشته و در نصرت بقدم را سخن گرانیده اینجا چون
 از جهاد و نظیر و منصور باز گرد و مال قسمت کنند و اینجا چون امام سلام دهد ^{فصل در تحلیل}
 قسمت کنند پس چنانست که هر که نماز کرد و حج رفت اگر چه استطاعت ندارد و جهاد کرد
 اگر چه قوه ندارد و زکوة داد اگر چه مال ندارد و روزه نداشت اگر چه قدرت ندارد
 مرد چون ایمان آورد دل بذل کرد و چون نماز گذارد تن بذل کرد و چون زکوة داد
 مال بذل کرد و زینهار بے باک دار پادشاهی در حضرت نماز نهی که صد و بیست و
 چهار هزار گوهر نبوت و عصمت آزر و سه این خلعت سرور نقاب خاک کینه اند
 چندین هزار عباد و زیاد و رگور بار و سه یک دو گانه مانده اند گفته اند چون مرید
 را نماز نیاز جمع شود و از نماز تفرقه تیور ایمان جمع کرده و تنش در مقابل کعبه بوجه
 و تنش برابر عرش سمرش و پیشانی بر سب الغت چنان نور ایمان مرید را در
 قلبات شوق برگردد و تنش در جو لان آمد هر آینه مدتش بجزرت و العرش
 رفیع گردد و در تکفان عوایه قدس را با طهارت بلکه بران رسیدن بیست و نه

طلب میان نبندد تا ذره آوارا بدست آرند توانند لیکن از خود حکم کرم چنانکه کوشک سلطان و
 سرای خواجگان نباید در کلبه ایان اندوه درویشان نیز تا بد خاک و آب با زمین این
 دولت را بن که میخندند و میجویند و دیگر دستها هم و دستها هم ملک مغرب این تشریف
 خلعت که تراست نیت فرشتگان مقرب و معصوم هستند و پاکان و مقدسان
 و مجبان درو عیان هستند و لیکن خود کار آب و گل دیگر است فایده بدان است
 برادر ارباب تصدق گفته اند چنانکه قوت جسمانی متعلق است باکل و شرب قوت
 روحانی متعلق است بجموع و عطش الجوع طعم الله فی أرضیه گفته است چندین
 صفات جمودیل ذکره است یکی اینست وَهُوَ يُطْعِمُهُ وَكَأَيُّ طَعْمٍ لَهُ بَدِينِ صَفَاتِ
 موصوفت گردد و بالثاق ایاب عقول میباید قوت تریب گردد و از منازل و مراحل
 انسانیت بعید گردد و روزه دار میگویم تَخَلَّقُوا بِأَخْلَاقِ اللَّهِ بِأَخْوَزُونَ و خورائیدن
 صفات محبوب قدم زنده و از صفات بشریت تبرکند و تشریف مشرف گردد و بدو
 مخصوص میگردد که لِلصَّائِمِ فَرْحَاتٌ كَثِيرَةٌ عِنْدَ اللَّهِ فَفَرِحْتُمْ بِمَعْنَى تَقَرُّبِ
 لِمَنْ يَخْتَارُ رُزْهَ دَارِ رَادٍ وَفَرِحْتُمْ بِوَدَائِكُمْ وَرُزْهَ كِشَاوِنِ دَوْمِ وَرُزْهَ قَمَالِ
 بآمال خداوند دیدن فرحت که در وقت روزه کشاوند است چیست این مطالب
 که ترکیب و سه از طبایع مختلف است مطالب را مرکب است در راه دوست چون
 بفرمان صوموا لوجه الله ورا ازا کل و شرب بازداشت و در قطع مسافت و ایت
 الی مرتبک الملتقی تاخت چون یک منزل برید و نماز شام رسید مرکب از فتن
 بازماند چون با فطرا در اعظمی بر آب رسید مرکب را بسبب قوت او تا و
 و طریقه پیدا که در مقابل آن همه شاد و به غم و تعب گردد و فرحت دوم در

عبارت کے دریا یہ زیر کہ ذوقے است من لکم نیکات لکم تعریف و کشف محبوبیت
 کہ روزہ تن را بلا بود و دل را صفا بود و جانز اول بود و سر را قابو و چون دل صفا
 یافت و جان دلایافت و سر تقویافت چه زیان اگر تن بلا یابد و ہم آرزین معنی اشارت
 حضرت رسالت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم حاکباً عن اللہ تعالیٰ کل عمل ابن آدم
 یصاعف الی اللہ یعنی الا الصلوة فانی لہ لی وانا اجزی بہ ہر معنی کہ فرزند
 آدم کند و راجر صاعف بود تا اذ کیے ہفتا و بود مگر روزہ کہ مرہن آست و جزان
 بہ کفہ اندال الصلوة فانی لہ اگر اورا گفتند گانیدے دولت را جا
 نبودی فکیف بادشاہ عالم حل ذکرہ روزہ وار را گوید تو مرا می و میفرماید انا اجزی
 بہ یعنی خزانے اولقائے من است چنانکہ مقتولان محبت را گفت من قتلہ
 محبتی قتلہ زودیتی اسے برادر چون مفاد دل از کہ درات سببی و لغناء
 سزا ظلمات سببی کہ سبب او مصل کشت است لیدوم میشود پس صوم را دولتی
 بزرگدان بیان این طالیقہ معرفت است چون خواہند کہ کلام خداوند بسر شنند
 چیل روز گرسند باشند چون سی روز بگذرد و مسکواک کند و از بعد از ان ہر روز بگر
 گرسند باشند محال کہ خداوند عزوجل بسر ایشان سخن گوید این بیان اصلت
 کہ ہر چہ انبیا را با ظہار روا بود اولیا را با سرار روا بود آستے برادر چون در کرم باز آست
 و نایدہ لغت او کشیدہ این نا خوردن تونہ از برائے آست تا نعمت بماند و کم کرد
 و در خزانہ او شود نا نایدہ نا خوردن آست کہ در حال خوردن ترا تو میگذازند
 چون ترا بگذر آستند بخورد حاضر شدی مہر کہ سخن و حاضر کشت از محبوب غایب کشت
 پس نا خوردن در بہا حضور بہتر از خوردن در محل غیب و حجاب حال الامر ہے

باید که تا تواند جهان باشد که آن سخن گفته است **الذَّيْنِ يَوْمَكَ وَلِنَا فِيهِ صَوْمٌ**
 دیگر گفته است **صُمْ عَنْ الدُّنْيَا وَاجْعَلْ صُطْرَكَ الْمَوْتَةَ فَاِنَّ بَانَ** اے
 ایاد چون خواهی که رموز و اشارت این طائفه را دریابی و حال این طائفه معانی
 کنی تا بل شانه این ابیات بشنو ابیات نمیدانم که ایانم بدین سیرت
 که قنارم + نه من هندونه من مسلم نه من مرتد نه بدکارم + خلق گویند بروز ناز بند
 بت پرست + در تن خسر و گسست این برگ که آن زار نیست + سوده گشت از
 مسجد راه تبار میثانیم + چند خود را همت دین مسلمانی نهیم + گر کعبه از دیو
 تبار کنش است + بابوے وصال او کنش کعبه ماست + بے وصال تو جهان
 چه کار آید + بے جالت جهان چه کار آید + اگر حاصل شود ان گلنج دلب
 سوی میگویش + چه بی حاصل کسے باشد دگر باغ چنان خواهد + مجنون عشق را دگر
 امروز حالت است + که اسلام دین لیلی و دیگر ضلالت است + مے از کف دست
 بر نفس میوشند + سر مے بازند و سترق میوشند + دین ماروے جمال آن
 است هم خانه است + کفر مارا آبروے زلف سیه ترکانه است + از جمال خدو
 خاش عقل مادیوانه است + از شراب عشق این هر دو همی پیان است + روح جان
 آن تست و قلب ما بتخانه است هر کرامت نه اینست او ز ما بیگانه است + از جام
 میخس که دران جام زهر است + گل و برگ او سبوی که دران زهر خار است +
 قوسه متخیر اندور راه یقین + قوسه است دگر باند اندر نم دین + میترسم
 از ان باگ بر آید روزے + کاسه بخیر این راه نه آفت ناین + مورسین
 حوس و ابشت که در کعبه رسند + دست در پائے کبوتر زد و ناگاه رسد + بن

راجت اندر خانه باشد من تبر و میم + که سر پوشیده اندر دل ربت بدکش میباشند
 پوشیده بے خدمت بت کردم و زمین پس + زمار هوسس میگذرم از تو همه پوشیم
 در کوبے تیان رفت همه عمر ریغا + چون برهن پیری بتخانه باندیم + تو گر خود را میدانی
 مسلمان گوید ان بارے + مر از نزدیک شد کز دست تو ز نار مے بندم + صوفی کسب
 پوش و شیخ چهله داره اینجه شدی و له مسلمان نشدی + ز نیگونه که حال ناسبید
 ماست + حسن ریح تو چه لائق دیده ماست + شب رفت و حدیث با پایان نزدیک
 شب راجه کند حدیث ما بود در اند + صفت عاشقانت اینجاده اے فقیه بندم +
 که به شهریت پرستان ننوان نماز کردن + زور وین همه پیران ره راه + محاسنها بجز
 دل غضاب است + همه مردان دین رازین مصیبت + جگر با تشنه و دلها کیاب
 است + گر فضل کنی نفین برستیم همه + در عدل کنی و اے بر سوائی ما + مست
 چه پی که کمین کرده اند + کار شناسان نه چنین کرده اند + چون نه بیم من جمالت صد
 جهان خود دیده گیر + چون حدیث تو نباشد سر بر شنبه گیر + فائده بدان اے
 بر اور فرمان شرح اینست **اَطْلُبُوا الْعِلْمَ وَلَوْ بِالصِّينِ** و خلق را معاطه فرزند است که گوئی **اَطْلُبُوا الْعِلْمَ**
وَلَوْ بِالصِّينِ اگر فردا گویند که بتوریده بود **اَطْلُبُوا الْعِلْمَ** فریضه پر طلب دی جواب بدانم که اینجا چه آید مگر آنکه
 گویند نم زن و فرزند یا نعم نورون و پوشیدن مار انگذاشت اگر این عذوق
 افتد خلاص همه است در جاست برادر چون علی بلا علم هرگز ممکن نیست و بیج سود
 ندرود و صل بمشهور و جز بعل نه ضرورت طلب علم فریضه بود اما نه آن علم که ترا
 پر در سلاطین و ملوک هر دیا ترا قاضی و مفتی کند علم آخره در راه حق میگویم نادر
 غلط نیستی و خود را از عمل روینا فلکا هاری چنانکه از شیطان درو یسته شیطان ترا

اگر توانی سیکے پاک کردن اعصاب ظاهر از لوث معصیته و دوام پاک کردن دل از لوث صفات
 مذمومات چون این طهارت ظاهری و باطنی ترا حاصل شد اسرار ملک و ملکوت بر تو کشف
 گشت شربت توحی ابراهیم ملکوت السموات و الارضین حیدری و خلعت ان الله
 طیب لا یقبل الا الطیب پوشیدی پیش بار و بر بار است و کار و در کار است نوش با دا
 بر کر است راست گفت آنکه گفت بیت جهان پراز آفتاب دوید با کوره جهان پراز آفتاب
 و گوشها کره چون تو در کار باشی روزی از نخت نیک آنجاری که دیگران رسیده اند
 و نیز همان بینی که دیگران دیده اند و تو نیز همان گوئی که ایشان گفته اند خوش گفت هر که
 گفت بیت معشوق عیان بود نمیدانستم با من بمیان بودید انستم زهه هشتیک
 روزی و هفتاد بار کند طلب کنگره عرش می افکنند و دیگرے بدونان خویش در حق و همان است
 آید بیت سگ جو در بار یافت جان شمرده خرج چو یافت زعفران شمرده اے برادر
 امروز هر کسے بخمالے فاسد قناعت کرده و بگمانے دروغ سپی شده اگر دین بدین آسانی
 بودی که خلق و مجذرانند بگر اینیاد الیاسرگز آب نشدی و دلهاسے مردان کباب شستی
 اسے برادر ترا از دین مردان چه خبر جانے شب در روز و حسرت ایشان میوز اگر
 توانی که خود را بخدمت کفش ایشان رسائی خود کارے عظیم بود که من احب قوم آخرت و معصوم
 نه اندک دولت است اسے برادر یا در سایه دولت کفش انبیا بخدا نرسی یا در سایه دولت
 کفش بیرون و هر چه جز نیست کارے دیگر است هوشیما باش هر که اجیز خداوند تعالی
 چمتے داده است و دیگر است اگر چه در فردوس بر ناز و نعمت است از راه مردان دور دران راه
 مردان دانی چیست از شاعر بنو بیت جز وصل تو ام حرام با دا حاجت که نخواهم
 از خدا من گرم با صالحان بے دست فردا در بهشت آرند هان بهتر که در روخ

کدم باکنه گاران و در پشت نان و آب و حور و مقصوره وقت که همه جهان در طلب
 آید اما پشت مروان دانی صیبت ان الله حبت لیس فیها حور و لا مقصوره و اگر گوی
 پیت تجلی دنیا صاحبک اینست که گفت پیت دیگر آنرا وعده گرفت و بود و یک
 ماران قدم اینجا بود و تا بدالی کار و بار عالم محبت دیگر است و الی محبت طائفه دیگران ایشان را
 طاقت انتظار نبود و موعود مستور میطلبید و در شکر عشق همه این گویند بیت ما براد من
 بدو یا فایتم کن از مراد و وعده فردا کن چنان بچیزین را بگو بصری را گفتند چرا پشت
 نینخواهی گفت انجارتی الدار این همت دامن نکرد بر دراع و دستار خویش
 ما تمهیدار میدان که به حقیقت نه مرد سه و نه زن پس چگونه باشی و تته امام
 شبلی رحمة الله علیه غائب شد مردان در پی او بطلب شدند دیدند جامه فخرشان
 پوشیده در میان ایشان چون یک را از ایشان نشسته خاک بر سر کردند و فریاد
 بر آوردند که اسے مقتدا کے روزگار این چه حالت است گفت دیدیم که به صورت
 زن نیستیم و به معنی مرد ضرورت بنامم گر خیزد بخت جهان به که میان فخرشان
 بود تو سے یکیم ستند که ایشان از سلطان همت خوانند این قوم هر چه کنند خالصا
 انبرائے او کنند ان صدقاتی و نسکی و نسیحی و عقیق و عاقی لله رب العالمین صفت
 ایشان بود شوه ایشان اینست که با کسی بر دنیا و سر با حضرت فرود نیاروند تا از دست
 دستند مشربند که گفتند او ایاتی و عاشرت برین کرد که گفت بیت ما را بجز
 این جهان چه است مگر است و بر روز و فرود سس مگاسنه در گراست و سبحان
 الله این چه مراد است چه از ایشان گویند با نوسعد قطره بود از دریا محیط مراد ترا
 و امثال ما را لیسب ازین قوم جز نبستی و خواندنی نیست چه باید کرد ع عشق آیدنی

بود نه آموختنی فایده بدان اسے برادر بهشت که مخلوق است با دینا توان یافت محال
 باشد که خالق بهشت را با دینا توان یافت که از اینجا گفته اند ترک الدُّنْيَا سِرَّاسُ كُلِّ عِبَادَةٍ
 ترک دنیا سر همه عبادتهاست چون دینا خلق را از حق حجاب آمد بخت و اغش کردند که
 الدُّنْيَا طَعْوَةٌ وَمَلْعُونَةٌ مَا فِيهَا إِلَّا نِجَابٌ هُوَ شَارِبٌ بِأَسْنَانِهِ كَمَا يَشْرَبُ الْبَعُوضُ
 نیست و آنچه زیادت بر کفایت بود چون در خیرات و احسانات صرف شود آن نیز ملعون
 نیست، و اما اگر کسی را دینا روسے دید آزا بهر آن نفس و بچه و تلذذ صرف کند
 یا مقید گرداند آن ملعون باشد اسے برادر منظور نظر خداوند تعالی دل بنده است
 نه ظاهر بنده پس اگر ظاهر بنده باشد با شغال ملوث بود باید که دل منظور حق است از محبت
 دینا خالی دارد و حیب دینا میل و دیده دست چون دیده دل نماند احوال آخرت
 همه بر او پوشیده گشتند از دنیا است که صد و میت چهار هزار پنجا مبران صلوة الله
 علیهم آندند همه گفتند حَسْبُ الدُّنْيَا دَرَسِي كُلِّ خَطِيئَةٍ مَحَبَّتِ دِينَا سِرَّاسُ خَطَايَا
 نگفت ملک دنیا سر همه خطا یا است و بجای محبت دست نه دست اگر محبت آن
 در دل نبود و همه عالم در دست او بود در ملک او بود و در طاعت و عبادت
 و خیرات و حسنات بر وجه شرع صرف کرد هیچ باک نبود نه بینی که سلیمان پنجا مبر علیهم
 السلام ملک عالم از شرکت بود و جن و انس و شیاطین همه در فرمان او بود و از
 مشرق تا مغرب و در وقت باد شاهی دیگر نبود چون محبت و دنیا در دل مبارک
 بود نبود و گوی بود ز نسیل یافتی و بد و ندان عین بند و خستی با نسکینه بدان
 کردی و گفتی مسکین حالش مسکینا اما اگر در دل او محبت و طلب دنیا بود گوی
 باهمه دنیا است بکرم محبت و طلب دینا در روسے شایسته است

خرابست خانه خراب مراد ترا نشاید دل خداوند را که شاید گویند عالمی بود چهار
 صد صندوق یادداشت و کار جز علم گفتن و طاعت دیگر نبود اما بحجت دنیا و لیس
 آلوده بود برین پیامبران زمان وحی آمد که اورا بگوئی اگر چه در روز و شب در علم و طاعت
 میباشی و چهار صد صندوق علم یاد داری چون دلت بحجت دنیا آلوده است هیچ
 از تو پذیرفته نیست خوشگفت هر که گفت سه صد جهان علم با معنی بهم + دوزخ آرد
 بار باد دنیا بهم + چون زولی دنیا دور افکنده نیست + باک تو جز دوزخ سوزنده
 نیست + اسے برادر واقعه مشکل است و فتنه که امر فرمیان مایدا شده است
 اگر طیب کافر مارا گوید فلان چیز مخور که ترا زبان دارد در حال ترک میا زیم و نمی
 خوریم یک کس بیت و چهار هزار پنجا مبران صلوات الله علیهم آمدند و همه گفتند که حب الدنيا
 رأس کل غفلیتک محبت دنیا سر همه خطاهاست پس همچنان بود که طیب کافر
 در آنجگفت استوار داشت و گفته یک کس و بیت چهار هزار پنجا مبران استوار
 نداشت بگو اینجایان کجا است و سلمانی کو عزیزی گفته است بیت ترک دنیا
 گیر تا دینت بوده آن به از دست تا اینست بود + چون این مقرر شد اکنون
 بدان اسے برادر میان مومن و کافر مخلص و منافق اجماع است که دنیا بد است
 و سرمایه فتنها و بلاهاست فرعون و نمرود را دعوی خدای از دنیا بود و همه خرابی
 فرزند آدم امروز از دنیا است از پنجا است که بزرگان میگویند الك دنیا کسیت
 آدم یعنی دنیا پانخانه آدم است پس اسے برادر در پانخانه چه تنم و لذت
 بود و چه راحت و ذوق باشد این اشاره است که مومن باید که در دنیا چنان
 بود که در پانخانه ظاهر یعنی بمقدار ضرورت با صد کراهت و عار و نفرت و ناخوشی

نه بر غبت و خوشی این خود همه حال دنیا است که شنیدی که سر اسرمه عیب است و عیبها
 دنیا و آفتها و بلاها و دنیا صد چندان است که جلد با سیاه شود بنیابت نرسد آبا اسے برادر
 یا نیمه عیبا و صد چندان دیگر سهرش نیکوتر آنست که مزرعه آخرت است که در و تخم توان
 افکند که ریح آن در آخرت همیا باشد مر نیک بختا نزا بحمد الله شکر باران برادر واجب است
 که آیندگان بتواتر این معنی از ان برادر نشان میدهند مزید یاد از تجمیعت حضرت رستا
 صلی الله علیه و آله وسلم فرموده است نعم المال الصالح المرجل الصالح مگر و بحق
 آن برادر است پس از اینجا دنیا بنویسند منضم حدیث است اسے برادر عیب آنکه توانی از دست
 و زبان خود از قلم و کاغذ و از نقد و عیس خود این زراعت و در مزرعت کهن اگر کفن را
 هیچ نماز گو مباحش اشارت برین کرد که گفت بیت ترک دنیا گیر تا سلطان شوی
 و رزق آن چرخے که سرگردان شوی + جمله در باز و فرود کن پائے راست + اگر کفن
 را هیچ نگذاری رواست + اسے برادر و ان کموش که نماز نفل بسیار چون گز ارم
 و بار و تره نفل چون بارم در ان کوش که نفس کا فر او حبت دنیا که راه گرفته است
 چون بر آرم اجماع اهل طریقه است که راه بچھ نہ در آسمان و نہ در زمین و نہ در مغرب
 و نہ در مشرق بلکه نہ در عرش و نہ در کرسی و نہ در لوح و نہ در قلم راه بچھ سبحانه و تعالی
 در دن گشت اول از قرآن بشنوی **اَفَلَا كَيْفُ عُرُوتٍ** پس ازین طالع بشنو
 بیت چیزیکه جو بیان نشان اوے + با ت است ہی تو با سے دیگر جوے + بزرگے
 در چرسید راه بچھ کتا چند است گفت بعد و هر زره از موجودات راهے است
 بخداوند جل و علا آما هیچ راه نزدیکتر و بر فائده تر از راحت رسانیدن بدلها نیست و ما
 برین راه یافته ایم و مریدان خود را بدین وصیت کردیم اکنون این دولت در ناز

نفل و روز نفل کجا است از اینجا است که در مجلس نرسیده گفتند که تک این شهر شبها بیدار
 می باشد و نماز نفل بسیار بگذارد گفت بیچاره راه خود گم کرده است و کار دیگران گرفته است
 گفتند پیشخ این چگونه باشد گفت راه سلوک او نیست که نعمتها گوناگون گشتگانرا بخوانند
 و بر شنگانرا اجامه نوع نبوع بپوشانند و در آنها خراب را آبادان کند و حاجتمندان را احاطه
 بر آرد و نماز نفل و شب بیداری کار درویشان است هر کس را در خود کاسته باید
 کرد و اسے برادر یکدل شکسته را که دریایی و بایک دل شکسته خراب را آبادان کنی
 بهتر از آن دان که همه شب بیدار باشی که شکسته هیچ چیز قیمت ندارد و اگر دل هر چند
 شکسته تر با قیمت تر ثقلت و ستمه موسی پیغامبر علیه السلام در مناجات
 خود گفت الهی ترا کجا جویم جواب آمد نزدیک شکسته و لان گفت الهی هیچی دل امروز
 از دل من شکسته تر نیست جواب آمد که من نزدیک بهما بخام و الله اعلم بالصداب

بایر

الحمد لله والمنة که درین زمان نسخه قواله در کتب از کلام خروف جهان قدس الله سره الخیر

بما و جمادی الثانی ۱۲۲۵ هجری زیر نگرانی سید زین العباس موسوی منیر مطبع برابنده واقع

بیر آباد کن مطبع گردید

کافی

RR

۲۹۷۵۶۴

آخری درج شدہ تاریخ پر یہ کتاب مستعار
لی گئی تھی مقررہ مدت سے زیادہ رکھنے کی
صورت میں ایک آنہ یومیہ دیرانہ لیا جائے گا۔

کتب خانہ

جامعہ اسلامیہ

۱۔ اراکین مجلس تشیخت

۲۔ اراکین و اراکین

۳۔ اراکین و اراکین

۴۔ اراکین و اراکین

۵۔ اراکین و اراکین

۶۔ اراکین و اراکین

۷۔ اراکین و اراکین

۸۔ اراکین و اراکین

۹۔ اراکین و اراکین

۱۰۔ اراکین و اراکین

۱۱۔ اراکین و اراکین

۱۲۔ اراکین و اراکین

۱۳۔ اراکین و اراکین

۱۴۔ اراکین و اراکین

۱۵۔ اراکین و اراکین

۱۶۔ اراکین و اراکین

۱۷۔ اراکین و اراکین

